

INTEGRALE VISIE OPENBARE RUIMTE - GEMEENTE VENLO

2021 - 2031

COLOFON

ONZE KOFFER

1
INLEIDING

2
VISIE

3
REISGIDS

UITLEG

4
ZONERING

5
AMBITIES

6
AANPAK

7
COMMUNICATIE

8
BIJLAGEN

COLOFON

COPRODUCTIE

FOTO'S GEMAAKT DOOR

PETRA LENSSEN, DION NIJSKENS EN
HEDWIG VAN BAALEN

PROJECTNUMMER

742400027

STATUS VERSIE DATUM

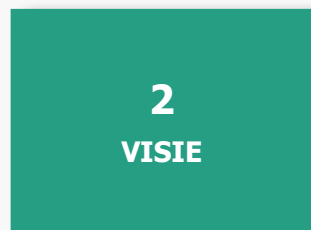
EINDVERSIE
1.3
31 MAART 2021

UITLEG

Klik hier om terug te gaan naar de pagina die u als laatst heeft bezocht

Klik hier om direct naar de eerste pagina van een hoofdstuk te gaan

Met deze knoppen op de voorpagina kunt u direct naar een hoofdstuk klikken

Op deze pagina staat uitgelegd welke interactieve functies u in deze PDF kunt gebruiken. Natuurlijk is het ook mogelijk om door het document te bladeren zoals u dat met andere PDF's gewend bent.

Naar de voorpagina
(met de inhoudsopgave)

Vorige pagina

Volgende pagina

PAGINA 3

Als dit onderaan de pagina staat weet u dat het hoofdstuk op de volgende pagina verder gaat

Vervolg op volgende pagina ->

■ ONZE KOFFER ■

INLEIDING

Het belang van een goed ingerichte openbare ruimte van de gemeente Venlo

De openbare ruimte speelt een belangrijke rol in het dagelijks leven van de inwoners en bezoekers van Venlo. We reizen erdoor naar school of werk, we zoeken er een plek om te ontspannen of te recreëren en het is het visitekaartje van onze gemeente. Het vormt een fysieke basis die ook voor de sociale en economische rol van belang is voor onze gemeente.

Een goed ingerichte openbare ruimte beantwoordt aan de vraag van haar gebruikers, kan inspireren en gewenst gedrag beïnvloeden. Zo stimuleert een snelfietsverbinding om op de fiets naar het werk te gaan. Voor de jongere doelgroep in onze openbare ruimte draagt een goede schoolomgeving bij aan verkeersveiligheid en meer buitenspelen. In een goed ingericht centrum zullen mensen langer verblijven, ze bezoeken bijvoorbeeld terrassen en steunen daarmee de lokale economie. Deze aantrekkelijke ruimte heeft een positief effect op inwoners en toeristen. Kortom: een goed ingerichte openbare ruimte heeft meerwaarde, voor jong en oud, inwoner of bezoeker!

Deze openbare ruimte bestaat uit ontelbaar veel elementen. Een aantal van dat soort elementen zijn o.a. groenvoorzieningen, afvalbakken, verkeersvoorzieningen, parkeerplaatsen en speeltoestellen. Bij de gebruiker van de openbare ruimte draait het echter niet om de afzonderlijke elementen maar om de beleving en de gebruikswaarde van het totaal.

Voor een goede openbare ruimte moeten de inrichting, het beeld en de gebruiksmogelijkheden nu en in de toekomst goed blijven aansluiten op de vraag van inwoners, ondernemers en bezoekers. Daarbij leggen we ook steeds meer de verbinding tussen ons welzijn en de openbare ruimte. Een goede openbare ruimte draagt bij aan een gezonde en duurzame leefomgeving met ruimte voor sporten en bewegen.

Waarom een visie voor de openbare ruimte?

De inrichting en het beheer van de openbare ruimte is het werk van verschillende vakdisciplines (werkvelden) die allemaal zo goed mogelijk in de behoefte van de gebruiker willen voorzien. De druk op deze openbare ruimte is groot en we maken hier veel verschillende inrichtingskeuzes. Keuzes die zowel boven de grond, als in de ondergrond invloed hebben op de beschikbare ruimte. Zo is bijvoorbeeld de ruimte voor kabels en leidingen vaak een spanningsveld met groeiruimte voor wortels van bomen.

Als we in de ontwerpfase al goed kijken naar het gewenste en/of te verwachten gebruik kunnen functies in de openbare ruimte beter gecombineerd worden. Door samenwerken en een integrale benadering wordt de openbare ruimte multifunctioneel. Deze multifunctionaliteit is ook belangrijk om in te spelen op wensen en behoeften die voortkomen uit maatschappelijke ontwikkelingen en trends. Denk daarbij aan thema's zoals klimaatverandering, circulair materiaalgebruik, energietransitie en technologische ontwikkelingen (smart cities, mobiliteitsverandering). Maar ook sociale thema's zijn van belang, zoals omgaan met vergrijzing en eenzaamheid.

Vervolg op volgende pagina ->

INLEIDING

Wat is de visie op de openbare ruimte?

Het is belangrijk om integraal te benoemen wat we willen bereiken en deze ambities in een gezamenlijk proces vast te leggen. Bij elke ambitie beschrijven we hoe we deze ambitie willen bereiken aan de hand van speerpunten.

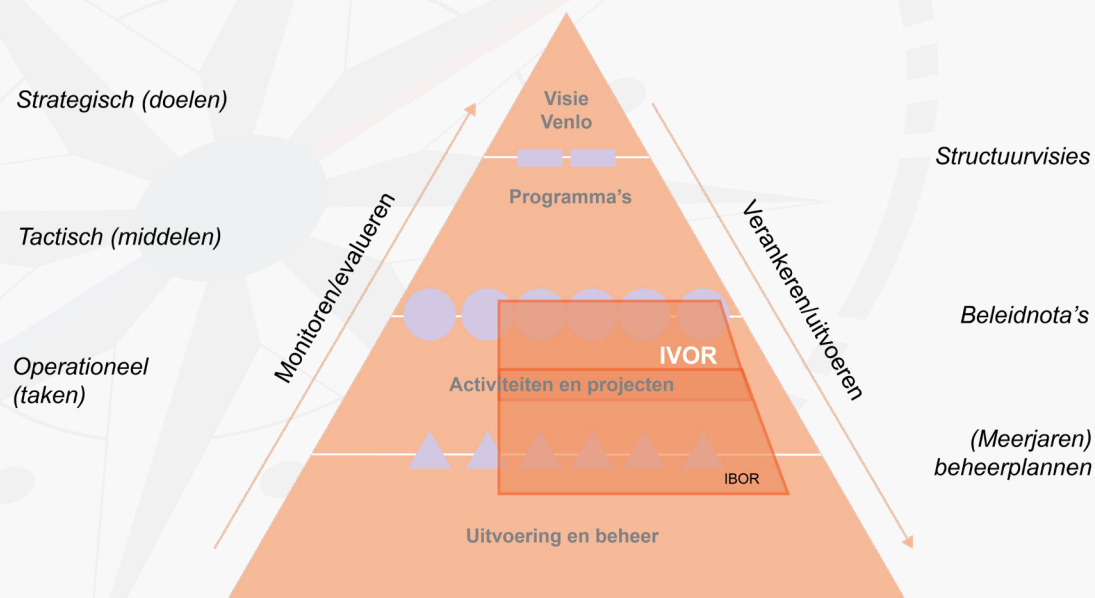
Met de IVOR zetten we een belangrijke stap om meer richting te geven aan de toekomstige inrichting van de openbare ruimte. De IVOR vormt de verbindende schakel tussen verschillende gemeentelijke programma's en doelen die betrekking hebben op de openbare ruimte. De IVOR is het belangrijkste toetsingskader wat bij alle integrale ontwikkelingen in de openbare ruimte moet worden meegenomen. Een goede samenwerking en draagvlak is hierbij cruciaal. Het actieve proces waarbij deze IVOR tot stand is gekomen is daarbij net zo belangrijk als het resultaat;
"De reis is net zo belangrijk als de bestemming".

Positionering

De opdracht voor het opstellen van de IVOR komt vanuit het programma Leefbaar Venlo.

De uitwerking van de IVOR is een visie op tactisch niveau (tussen strategisch en operationeel niveau, zie beleidspiramide). Het plan is ook functioneel gericht op de openbare ruimte: praktisch beleid op het juiste schaalniveau. Het is het belangrijkste kader voor ontwikkelingen in de inrichting van de openbare ruimte.

De IVOR raakt vrijwel alle programma's van de gemeente Venlo. Een aantal relevante raakvlakken met de programma's worden hiernaast benoemd.

INLEIDING

Afbakening

In deze visie verstaan we onder de openbare ruimte alle vrij toegankelijke ruimte, zowel boven- als ondergronds, in eigendom van de gemeente, niet zijnde gebouwen. De openbare ruimte bestaat daarbij uit verschillende onderdelen waarvan de gemeente eigenaar is en deze beheert en onderhoudt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan straten, fietspaden, wegen, groenperken, bomen, bermen, sloten, bruggen, bankjes, afvalbakken, verkeersborden en andere bewegwijzering.

IVOR en IBOR

Daarbij zit er een verschil in hoe we deze ruimte en de elementen daarin benaderen in de IVOR en hoe in de IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte).

IVOR en IBOR kunnen niet zonder elkaar. Voor een compleet plaatje ten aanzien van de openbare ruimte dienen beiden gelijktijdig te worden opgeleverd en in samenhang te worden vastgesteld. Zie ook de positionering in de beleidspiramide. IVOR gaat om het ambitieniveau en IBOR om de vertaling daarvan naar het gewenste kwaliteits- en beheerniveau. IBOR vertaalt dit door naar beheer- en onderhoudsmaatregelen op objectniveau. IBOR is primair gericht op het in het stand houden van het kapitaalgoed van de openbare ruimte en doet dit in lijn met de kaders van de IVOR. De IBOR alleen vormt niet de uitwerking van de IVOR. Uitwerking van de ambities vindt met name plaats in de projecten zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Het opstellen van de IVOR en inwonersparticipatie

Voor het ophalen van de wensen van stakeholders hebben we gebruik gemaakt van de inbreng bij de strategische visies, de diverse beleidsstukken en recentelijk ook met de samenlevingsagenda. Daarnaast heeft een consultatie van het gemeentepanel plaatsgevonden om gevoel te krijgen of de koers die we bepalen in deze IVOR ook past bij hoe de samenleving hiernaar kijkt. Meer informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 2.

Programma's

Gezond en actief Venlo: Dit programma gaat over het stimuleren van inwoners om te werken aan hun gezondheid. Dit gebeurt in toenemende mate in de openbare ruimte. Hardlopen, bootcamps, wandelen en fietsen nemen toe in populariteit en vragen om een openbare ruimte die hier passend ruimte voor biedt. De openbare ruimte is laagdrempelig en biedt mogelijkheden aan een brede doelgroep om actief bezig te kunnen zijn in de directe omgeving.

Leefbaar Venlo: De doelstelling van dit programma is primair het realiseren van een kwalitatieve, toekomstbestendige, verkeersveilige en bereikbare leefomgeving. IVOR komt voort uit dit programma, waarbij duurzaamheidsambities en klimaatadaptatie integraal onderdeel zijn.

Centrumstad Venlo: De doelstelling van dit programma is om het centrum en de ontwikkelingen rondom het stedelijk centrum het bestuurlijk, culturele en economische kloppend hart van de regio te maken. Dit door meer in te zetten op uitstraling en faciliteiten.

Welvarend Venlo: In dit programma zit het mobiliteitsbeleid Trendsportal met daarin 5 sporen: verhogen kwaliteit van leven, verbeteren verkeersveiligheid, aantrekkelijk mobiliteitssysteem, ondersteunen milieu- en energietransitie en verbeteren van ruimtelijk-economische bereikbaarheid. Dit programma gaat ook over de kwaliteit van werklocaties en faciliteiten die noodzakelijk zijn om de kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt te verbeteren. Een openbare ruimte die meegaat in deze ontwikkelingen en bijdraagt aan deze kwaliteit is op zijn plaats. Juist nu bedrijven meer omgevingsbewust zijn en ook zelf willen investeren in de openbare ruimte.

Circulaire en duurzame hoofdstad: Duurzaamheid is een rode draad door alle programma's en dus ook een belangrijke rode draad door de IVOR. Duurzaamheid maakt onderdeel uit van de ambities en het onderscheidend vermogen van Venlo. De opgaven van energie, klimaat en circulariteit zijn groot en hebben een directe impact op de leefomgeving. Het is essentieel dat we dit ook doorvertalen naar onze openbare ruimte.

INLEIDING

Wettelijke kaders, richtlijnen en vastgesteld beleid

Alle wettelijke kaders, richtlijnen en al vastgesteld beleid dat van toepassing is op de openbare ruimte is uiteraard ook van toepassing op de IVOR. Dit is als vanzelfsprekend in dit rapport meegenomen en wordt daarom niet specifiek benoemd.

De IVOR bestaat voor een groot deel uit reeds bestaand beleid, maar spitst dit wel toe op de openbare ruimte. De ambities uit deze sectorale beleidsvelden zijn in lijn met de ambities van deze IVOR.

Uitwerking

De uitwerking en concrete toepassing van de IVOR vindt plaats bij ruimtelijke initiatieven, projecten en uitvoeringsprogramma's van bestaand of nog op te stellen sectoraal beleid. Zo krijgen ambities die betrekking hebben op mobiliteit bijvoorbeeld een uitwerking in de Mobiliteitsvisie of de parkeervisie.

Ook de IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) vormt een belangrijke uitwerking. In dat operationeel kader worden de ambities van de IVOR vertaald naar een gewenste kwaliteit van beheer en inrichting van de openbare ruimte.

Bij investeringen en ontwikkelingen die impact hebben op de openbare ruimte worden ambities en speerpunten uit deze visie expliciet meegenomen. Ten slotte geeft de IVOR richting aan nog op te stellen kaders en handboeken die een uitwerking hebben in de openbare ruimte.

VISIE

De Reis is net zo belangrijk als de bestemming

Deze visie gaat over de ruimte van de gemeente Venlo die we allemaal samen delen en gebruiken. Het gaat over mensen en de plek waar ze elkaar ontmoeten, werken, sporten en bewegen of doorheen reizen naar hun bestemming. Het is de openbare ruimte in het "stedje van lol en plezier" en omliggende dorpen, waar het openbare leven plaatsvindt en die onze gemeente aanzien en een gezicht geeft. We voelen ons er prettig door op onze dagelijkse reis en landen met een goed gevoel op onze bestemming.

De openbare ruimte – De Reis is net zo belangrijk als de bestemming.

Reizen en verblijven in de openbare ruimte is onderhevig aan trends en ontwikkelingen. Hoe ziet dat eruit voor nu en in de komende 10 jaar? Hoe bewegen we mee met de ontwikkelingen en werken we aan een openbare ruimte die de komende jaren blijft voldoen aan de behoefte van de gebruiker?

Met de Integrale Visie op de Openbare Ruimte bereiden we ons daarop voor en leggen hiervoor kaders vast.

De Integrale visie openbare ruimte:

**SAMEN OP WEG
NAAR EEN GEZONDE EN TOEKOMSTBESTENDIGE LEEFOMGEVING
MET SLIMME MOBILITEIT**

Een aantal belangrijke grondleggers vormen, voor die visie en de ambities die we in dit rapport formuleren, een belangrijk vertrekpunt:

Gezondste regio

In de regiovisie Noord-Limburg is gekozen voor één nadrukkelijke ambitie: het zijn van de gezondste regio van Nederland. Deze ambitie is gekozen vanuit een sterke focus op de productie van gezonde voeding, innovatieve bedrijven, toerisme en vitale gemeenschappen. Gezondheid is de verbindende schakel tussen economische en sociaal maatschappelijke activiteiten in de regio.

Iedereen wil graag gezond zijn en gezond blijven, iedere onderneming wil een gezond bedrijf en ieder bestuur wil een gezonde vereniging. In de gezondste regio gaat de ontwikkeling van welvaart hand in hand met welzijn, vitaliteit en veerkracht.

De ambitie wordt gedragen door 6 pijlers waarin de regio Noord-Limburg wil investeren.

1. Gezond ondernemen en innoveren
2. Gezond zijn en blijven
3. Gezond leven met toerisme en leisure
4. Gezonde leefomgeving
5. Gezond verbinden
6. Gezond leefklimaat

■ VISIE ■

Om ook daadwerkelijk de gezondste regio van Nederland te worden wil de regio investeren in 7 iconprojecten. Een aantal iconprojecten die de inrichting van de openbare ruimte raken zijn: "Vitale vrijetijdseconomie in een vitaal landschap", "Duurzame mobiliteit en gezonde ontwikkeling van de regio" en "Regionale energietransitie". Het gedachtengoed van de gezondste regio vormt dan ook een belangrijke basis voor de visie op de openbare ruimte. Meer informatie hierover is te vinden op: <https://gezondsteregio.nl/>

Morgen in Venlo

"Morgen in Venlo" is een transitievisie met een duidelijke boodschap van de jongere generatie. Hun toekomst ligt in onze handen. Met "Morgen in Venlo" zet Venlo de groene knop om. Samen gaan we op weg naar een toekomst met duurzame energie, circulair materiaalgebruik en een klimaatbestendige leefomgeving. Hierbij borduren we voort op de Venlo Principes en het Cradle to Cradle gedachtengoed. Venlo is al jarenlang koploper op dat gebied.

Cradle to Cradle (C2C) - gedachtengoed

Na het zien van de documentaire 'Afval is Voedsel' was Venlo de eerste gemeente die actief aan de slag ging met het gedachtengoed. De documentaire was het zaadje waarmee de Cradle to Cradle ontwikkeling in de regio begon. Een paar mensen in de regio raakten geïnspireerd en dit leidde tot de eerste stappen die de gemeente zette, samen met de Kamer van Koophandel en enkele bedrijven. Venlo liet mensen trainen, richtte het C2C ExpoLAB op en ging aan de slag met allerlei projecten. – bron www.c2cvenlo.nl

In Venlo geloven we dat de sleutel van deze transitie ligt in het verbeteren van de omgevingskwaliteit; "De mens centraal". Dit betekent dat als we hierin willen slagen we dit ook willen laten landen in de ambities en visie voor de openbare ruimte. "Morgen in Venlo" maakt al een concrete start in o.a. de "Aardgas(t) vrije wijk Hagerhof Oost" door het toepassen van aquathermie als nieuwe warmtebron voor het verwarmen van woningen. Meer informatie is te vinden op: <https://www.morgeninvenlo.nl/>

morgen in Venlo

VISIE

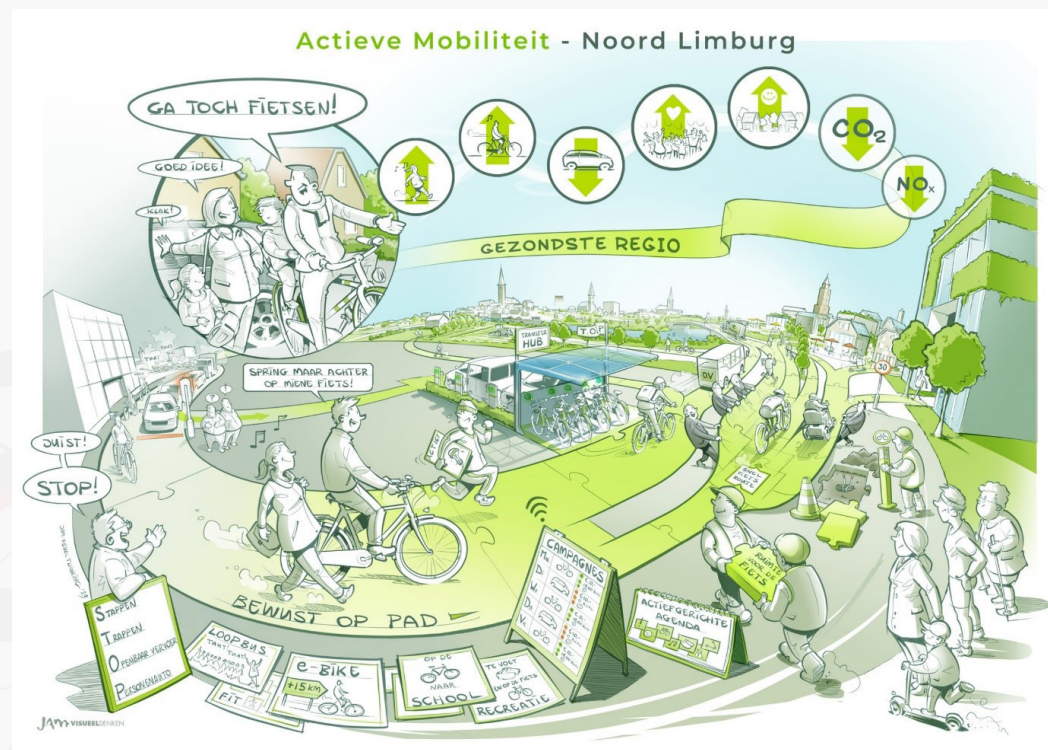
Trendsportal

Met Trendsportal werkt de gemeente Venlo samen met de 7 andere samenwerkende gemeenten in de regio Noord-Limburg aan slimme mobiliteit voor morgen. De regio is door haar belangrijke rol in o.a. transport en logistiek uitgegroeid tot een regio waar mobiliteit van levensbelang is. Trendsportal is ingericht om tijdig te kunnen inspelen op ontwikkelingen in de regio en samen met partners de kansen te verzilveren die we zien ontstaan.

Trendsportal is een netwerk dat in basis gevormd wordt door de 8 regiogemeenten, waaronder Venlo. In dit netwerk is samen met ruim 400 partners gewerkt aan een overkoepelende mobiliteitsvisie. In deze mobiliteitsvisie wordt het doel gesteld om in 2040 de klimaatvriendelijkste, toegankelijkste en veiligste regio te zijn van Nederland op het gebied van mobiliteit. Een regio waar mobiliteit bijdraagt aan een fijne leefomgeving voor iedereen. Volgens deze visie zijn er 5 wegen die daar naartoe leiden:

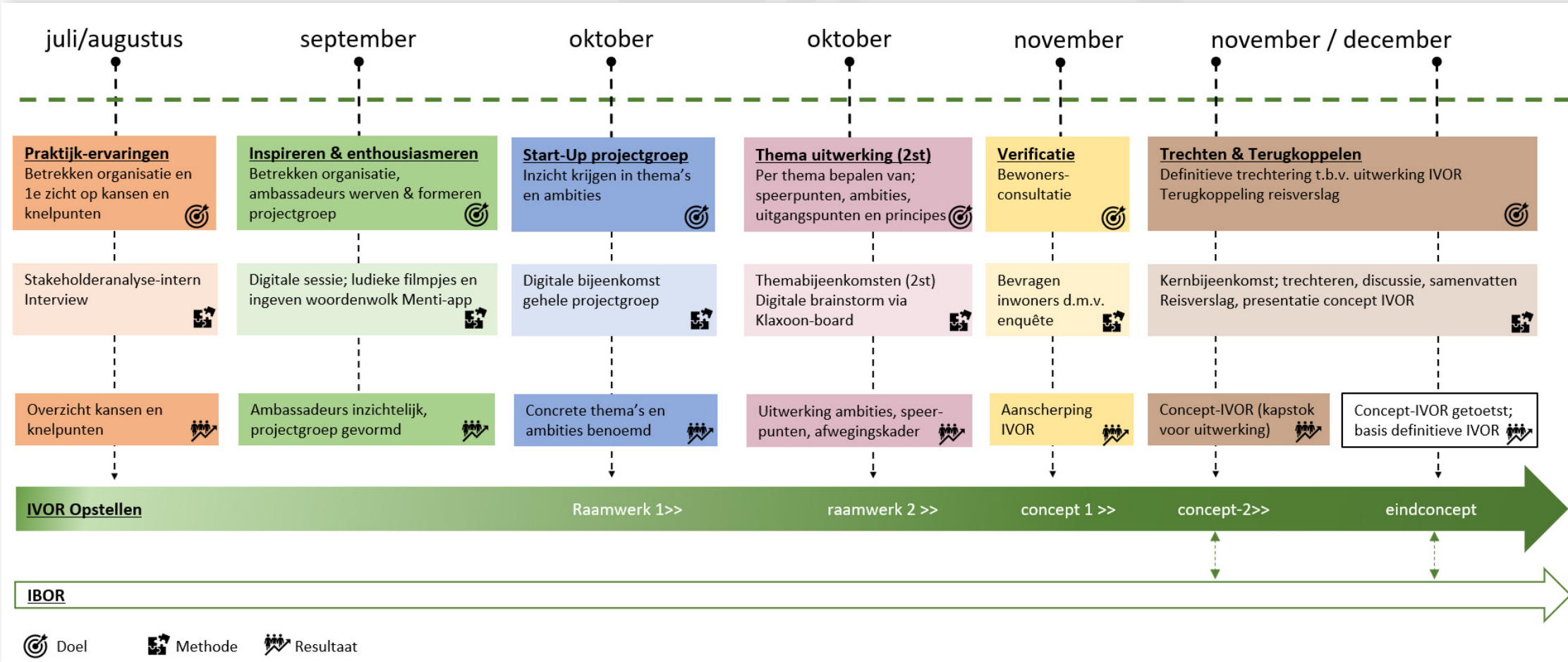
1. Verhogen van de kwaliteit van leven – mobiliteit is noodzakelijk zodat iedereen in de maatschappij kan blijven meedoen.
2. Verbeteren van de veiligheid – streven naar zo min mogelijk verkeersslachtoffers
3. Aantrekkelijk mobiliteitssysteem – robuust en attractief
4. Ondersteunen milieu en energietransitie – door over te schakelen op stille en schone bronnen
5. Verbeteren ruimtelijk economische bereikbaarheid.

Voor de reis door de openbare ruimte is Trendsportal het kompas. Meer informatie hierover is te vinden op: <https://www.trendsportal.nl/>

REISGIDS

De IVOR is een bijzondere reis die we samen hebben gemaakt. Tijdens deze reis stonden samenwerking, integraliteit en draagvlak centraal. In de afbeelding hieronder is te zien welke fases zijn doorlopen. Elke fase kan gezien worden als een station: per station zijn verschillende personen ingestapt en uitgestapt. Deze personen zijn de ambassadeurs van de IVOR en hebben allen vanuit hun eigen vakdiscipline en expertise een bijdrage geleverd aan de reis en aan het reisverslag; de IVOR. Na elke bijeenkomst is een verfrissende en beeldende samenvatting opgesteld, een zogeheten wrap-up.

Vervolg op volgende pagina ->

■ REISGIDS ■

Praktijkervaringen

De eerste stap in het proces was het ophalen van praktijkervaring van het toepassen van beleid en uitvoering in de openbare ruimte van Venlo. Dit ophalen heeft plaatsgevonden in de vorm van een aantal interviews. Behalve dat we hiermee al de nodige inhoudelijke input opgehaald hebben voor de IVOR hebben we deze personen daarmee geprikkeld om hun eigen vakdiscipline in het kader van deze IVOR wat meer onder de aandacht te brengen. Deze personen werden op dat moment eigenlijk al ambassadeur en hebben ook een inhoudelijke bijdrage geleverd aan bijvoorbeeld de inspiratiebijeenkomst of de Start-up.

Inspireren en enthousiasmeren

De fase 'inspireren en enthousiasmeren' is in het leven geroepen om zo een enthousiaste projectgroep op te kunnen richten. De kracht van de inspiratiebijeenkomst ontstond doordat collega's van verschillende afdelingen het podium hebben gepakt. Collega's informeerden elkaar over knelpunten én inspireerden elkaar gericht op de kansen. Ook externe adviseurs gaven hun visie, zoals NL Greenlabel en idverde Advies. Daarnaast is op ludieke wijze de uitdaging en het belang van samenwerking, draagvlak en integraliteit belicht. Dit alles met als doel om mensen te enthousiasmeren om deel te nemen aan het IVOR-traject. Zij konden zich opgeven als ambassadeurs. Wil je meer weten? [Klik dan op de wrap-up inspiratiebijeenkomst.](#)

Start up

Ook tijdens de Start up hebben een aantal collega's weer het podium gepakt en zijn leerzame speeches gehouden over veranderende mobiliteit, recreatieve aantrekkelijkheid en identiteit versterkt door erfgoed. Er was ruimte voor interactie over diverse thema's en onderwerpen. De kernboodschap die veel terugkwam is de zoektocht naar de hoofdfuncties en hoe die gecombineerd kunnen worden met nevenfuncties. Hierbij is de IVOR een mooi instrument om meerdere doeleinden te kunnen realiseren. Zo scoorde het bieden van een fijn klimaat, verblijven & ontmoeten, transport van A naar B en recreëren & beleving hoog. Uit de Start up zijn uiteindelijk 4 thema's ontstaan waarover in de themasessie het gesprek is gevoerd, met als rode draad door alle thema's hoe je met goede inrichting van de openbare ruimte gewenst gedrag kunt beïnvloeden. Wil je meer weten? [Klik dan op de wrap-up start-up.](#)

Themasessies

We hebben twee rondes van vier themasessies georganiseerd. Tijdens deze sessies zijn ambities en speerpunten geformuleerd op basis van de vier thema's gezondheid, leefbaarheid, duurzaamheid en mobiliteit. Alle input die we hiermee verzameld hebben is door vertaald naar hoofdambities met sub-ambities voor de gemeente Venlo. Aan deze ambities zijn bij de kernbijeenkomst speerpunten en gebieden gekoppeld. Wil je meer weten? [Klik dan op de wrap-up themasessies.](#)

REISGIDS

Consultatie inwoners van gemeente Venlo

Bij inwoners is voor het opstellen van de strategische visie, het formuleren van bepaald sectoraal beleid (bijv. Agenda Groen & Water) en bij het opstellen van de Samenlevingsagenda al veel opgehaald dat gaat over de openbare ruimte. Toch wilden we graag weten of onze interne blik overeenkomt met het beeld van onze inwoners. Daarvoor is een enquête uitgezet onder het gemeentepanel, met als onderwerp; Beleving van de Openbare Ruimte. De resultaten van deze enquête laten gelukkig zien dat inwoners geen wezenlijk ander beeld hebben dan intern deskundigen. De meer gedetailleerde uitkomsten zijn daarbij meegenomen in het verfijnen van de ambities van deze IVOR.

Uitwerkingssessies - Kernbijeenkomst

Tijdens de kernbijeenkomst is discussie gevoerd over de vijf voorgestelde hoofdambitieën en zijn sub-ambities besproken en geprioriteerd. De daaruit definitief gevormde vier (hoofd)ambities vormen het hart van de IVOR en vindt je terug in dit rapport. Voor de prioritaire sub-ambities is ook gevraagd waar binnen onze gemeente deze opgaven zich met name bevinden.

Uitwerkingssessies - presentatie reisverslag

Ter afronding van een interactieve reis is aan alle betrokken ambassadeurs een presentatie gegeven van het "reisverslag": het resultaat van onze gezamenlijke inspanningen. Daarbij is nogmaals de dank uitgesproken naar alle betrokkenen die vanuit hun eigen expertise en vakdiscipline een bijdrage hebben geleverd in deze IVOR. Met als afsluiting tips voor verdere implementatie en de uitnodiging om er vooral samen een succes van te gaan maken.

ZONERING

Niet overal in de openbare ruimte hebben de in dit rapport beschreven ambities dezelfde betekenis of uitwerking. Ieder gebied kent een specifieke opbouw, karakter en uitdagingen. Hieronder op de kaart is de gebiedsindeling van onze gemeente te zien. In de toelichting wordt een nadere beschrijving van iedere zone gegeven.

Centrum binnenstad

Werkgebieden

Stedelijke kern

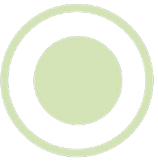
Park

Woonbuurten

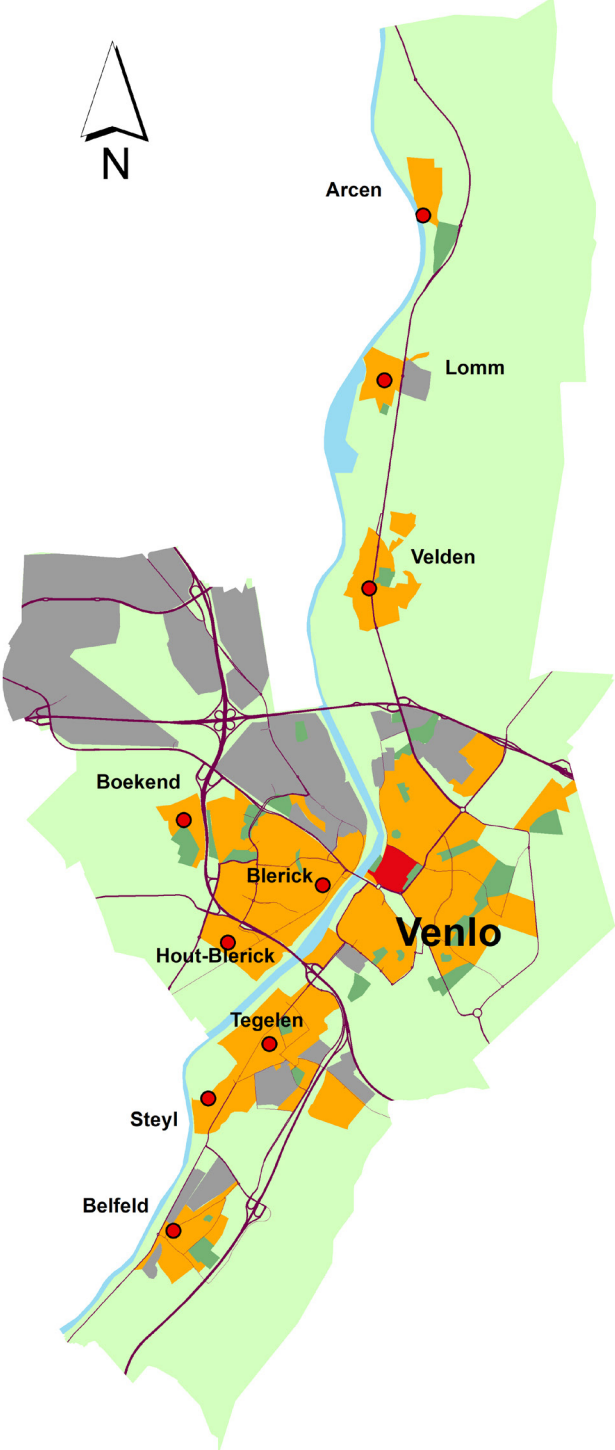
Maascorridor

Buitengebied

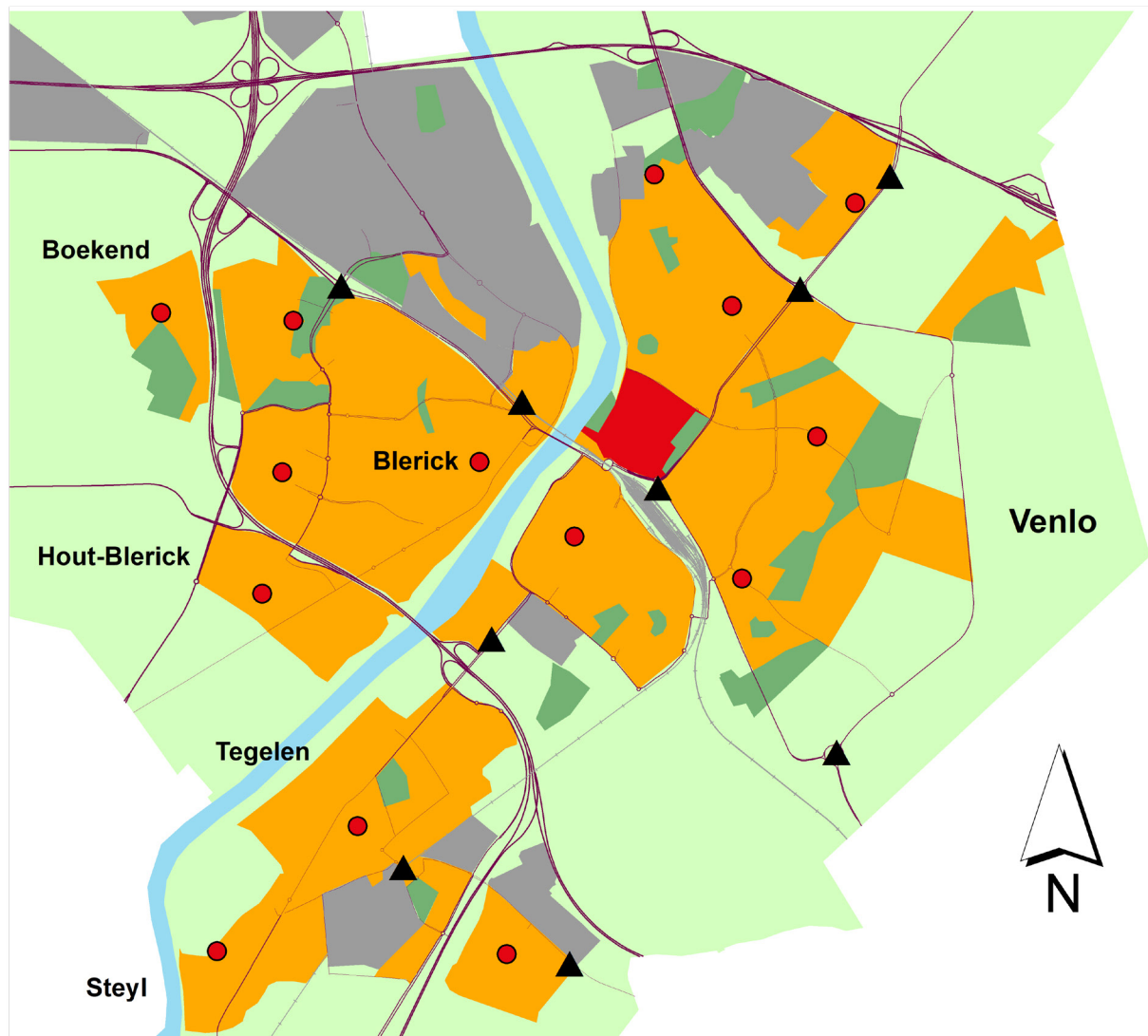

Ontsluitingswegen

ZONERING

Uitsnedekaart stedelijk gebied gemeente Venlo

Centrum binnenstad

Werkgebieden

Stedelijke kern

Ontsluitingswegen

Woonbuurten

Woonstraten /verblijfstraten

Park

Entrees

Maascorridor

Buitengebied

ZONERING

Binnenstad

Centrum binnenstad

Het betreft hier de binnenstad van Venlo. Dit is een plek waar allerlei activiteiten plaatsvinden langs een aantal belangrijke straten en pleinen. Ons centrum vormt voor zowel ontmoeting en ontspanning (horeca) als economisch een hart voor onze stad. Het is de plek waar we veel bezoekers ontvangen. Onze bezoeker bestaat ook voor een belangrijk deel uit Duitse gasten (kooptoeeristen). Zeker ook om die groep bezoekers goed te bedienen is een goede balans tussen voldoende faciliteiten voor de auto, maar ook een goede inrichting voor langzaam-verkeer en een goed OV belangrijk. De inrichting van de openbare ruimte sluit daarbij aan op het historische karakter zoals rondom het Huis van de stad en de Oude markt.

Stedelijke kernen

Stedelijke kern

Dorp- en wijkcentra vallen onder stedelijke kernen. Het dorpscentrum of wijkcentrum is vaak de plek waar voorzieningen, zoals winkels, een kerk of het gemeenschapshuis aanwezig zijn. Er is ruimte voor ontmoeten. In deze centra is aandacht voor langzaam verkeer, maar ook voor de auto. Inrichting is veelal functioneel en plaatselijk aangepast op de omgeving (historie). In dorpen zoals Steyl en Arcen is daarbij ook bijzondere aandacht voor recreatie en toerisme.

Woonbuurt

Woonbuurten

In de woonbuurten buiten de centrumgebieden ligt de nadruk op wonen en minder op recreatie en toerisme. De openbare ruimte heeft hier een groen en functioneel karakter. Voorzieningen zijn hier met name gericht op wat noodzakelijk is in de directe woonomgeving. In deze woonbuurten is bijzondere aandacht voor de omgeving van scholen. De omgeving rondom een basisschool is een openbare ruimte waarin veel gebeurt en de functionaliteit en veiligheid belangrijk zijn.

Parken

Park

Parken zijn bij uitstek de plekken die ruimte bieden aan ontmoeten, recreëren en sporten maar vormen ook de groenblauwe oase van rust in de nabijheid van de woonbuurten. Parken dicht bij de binnenstad kunnen ook een functie als evenemententerrein vervullen, zoals Julianapark en Kop van Weerd.

ZONERING

Maascorridor

Maascorridor

De Maascorridor is de groen-blauwe noord-zuid as door onze gemeente. Vrijwel alle kernen en woongebieden worden door de Maascorridor met elkaar verbonden. Deze as is een ruimtelijke drager, het is een belangrijk gebied waarin recreatie, natuur en langzaam verkeer een plek krijgt.

Werkgebieden

Werkgebieden

De gemeente is een belangrijke logistieke hotspot. Mede hierdoor hebben we een groot oppervlak aan werkgebieden. De openbare ruimte in deze gebieden is gericht op een prettig vestigingsklimaat; functioneel en verblijfskwaliteit door het vergroenen van deze omgeving. Voorbeeld: Greenport.

Ontsluitingswegen

Ontsluitingswegen

Ontsluitingswegen zijn de belangrijkste lijnen in onze gemeente waarlangs mensen en goederen zich door de openbare ruimte verplaatsen. Deze wegen worden druk bezocht. Een goede sturing en doorstroming van alle vormen van verkeer is hier essentieel. Voorbeeld: Eindhovenseweg.

Vervolg op volgende pagina ->

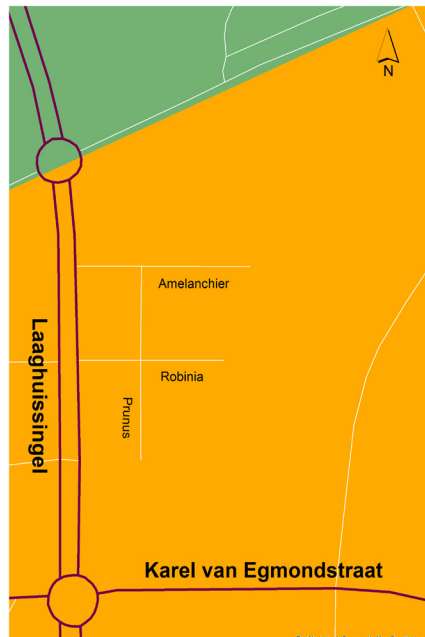
ZONERING

Woonstraten/
verblijfstraten

Woon- en verblijfstraten

In de woonbuurten ligt een heel netwerk aan allerlei vormen van woonstraten en verblijfstraten. Afhankelijk van de periode waarin een woonbuurt is ontstaan kennen deze straten een bepaalde inrichting (profielopbouw). Ze bieden meer of minder ruimte aan alle voorzieningen die noodzakelijk zijn in de directe omgeving van de woning. Denk daarbij aan parkeren, groen en water, maar ook straatverlichting, kabels & leidingen (ondergrondse openbare ruimte).

Entrees

Entreegebied

Bij een entree komt een grote stroom bezoekers de gemeente binnen en maakt zij vaak voor het eerst kennis met de gemeente Venlo. Denk daarbij aan belangrijke invalswegen, maar ook de stationsgebieden. Hier worden de eerste indrukken op gedaan en oriënteert men zich aan de hand van herkenbare elementen. Voorbeelden: Tegelseweg vanaf de A73 en de trein-/busstations in Venlo, Tegelen en Blerick. Al sinds de Floriade in 2012 presenteren deze "Poorten van de stad" Venlo als een welkome en groene stad en poort van Nederland.

Buitengebied

Buitengebied

De gemeente kent een groot uitloop- of buitengebied. Het gehalte gemeentelijke openbare ruimte in deze gebieden is weliswaar klein en clustert zich vooral rondom de bewoonde kernen. Voor het welbevinden van de inwoners is het wel belangrijk dat het buitengebied gemakkelijk bereikbaar is en mogelijkheden biedt voor sport, recreatie en ontspanning. Voorbeeld: Romeinenweerd in Hout-Blerick en Jaomerdal in Venlo-Zuid.

Vervolg op volgende pagina ->

■ ONZE AMBITIES VOOR DE OPENBARE RUIMTE ■

Schoon, heel en veilig waren jarenlang het credo voor de openbare ruimte. Maar om zowel nu als in de toekomst aan de vraag en de behoefte van de gebruiker te blijven voldoen is veel meer nodig. Straten, pleinen, parken en werkgebieden nodigen uit om prettig door te reizen en te verblijven en vormen voor inwoners, bezoekers en ondernemers een prettige fysieke basis voor hun leefomgeving.

In dit hoofdstuk wordt de visie op de openbare ruimte vertaald naar vier hoofdambities. Elke hoofdambitie kent een aantal onderliggende ambities en deze zijn vervolgens uitgewerkt in speerpunten. Ook is per ambitie aangeduid in welke gebieden dit het meeste speelt en hier extra aandacht naar uit dient te gaan bij ontwikkelingen.

Een prettige gezonde leefomgeving voor iedereen

- ☺ Omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan
- ☺ Belevingswaarde openbare ruimte vergroten
- ☺ Bewegen van kinderen stimuleren
- ☺ Toegankelijkheid en veiligheid voor iedereen
- ☺ Mensen zijn trots op hun omgeving
- ☺ Logische routes zijn herkenbaar
- ☺ Sterke werkomgeving

Toekomstbestendig als basis

- ☺ Nieuw gebruik: circulariteit
- ☺ Nieuwe energie: CO2-neutrale gemeente Venlo
- ☺ Nieuwe natuur: groen en water doet leven

Verplaatsing volgens het STOP-principe

- ☺ 'De mens centraal' bij inrichting verblijfsruimte
- ☺ Fietsen en wandelen meer stimuleren

We doen het samen: een openbare ruimte voor iedereen

- ☺ Draag het samen: gedeelde verantwoordelijkheid
- ☺ Goede balans tussen hoger belang en individueel belang
- ☺ Bewustwording/samen anders doen

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

Hoofdambitie 1: Een prettige en gezonde leefomgeving voor iedereen

Gewenst effect: de openbare ruimte nodigt uit tot een gezonde levensstijl en deelname aan het openbare leven.

We stellen inwoners in staat om te werken aan hun gezondheid en sociaal actief te zijn. Dit gebeurt in toenemende mate in de openbare ruimte: bewegen (fit), ontspannen (rust) en ontmoeten (sociaal). Steeds meer mensen sporten in de openbare ruimte: hardlopen, wandelen en fietsen nemen toe in populariteit. Een goed ingerichte openbare ruimte is laagdrempelig. De openbare ruimte heeft misschien wel een groter effect op het verbeteren van de gezondheid dan de medische sector. Dit vraagt om een openbare ruimte die hier een passende inrichting voor biedt. Belangrijk is ook het stedelijk centrum (ons visitekaartje) waar het gebruik vaak intensief is en de openbare ruimte meer onder druk staat.

De focus ligt op de volgende ambities in volgorde van prioriteit:

- ☺ **Omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan**
- ☺ **Belevingswaarde openbare ruimte vergroten**
- ☺ **Bewegen van kinderen stimuleren**
- ☺ **Toegankelijkheid en veiligheid voor iedereen**
- ☺ Mensen zijn trots op hun omgeving
- ☺ Logische routes zijn herkenbaar
- ☺ Sterke werkomgeving

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.1 Omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan

De openbare ruimte nodigt uit om naar buiten te gaan, te ontmoeten, bewegen, ontspannen en recreëren.

Dicht bij de woonbuurten bevinden zich prettige plekken om andere buurtinwoners te treffen. Onze parken in stad en dorp, zoals Tuindorppark, Bergerpark, Marianumpark, Groene long Velden en de Schans Arcen, vervullen hierin een belangrijk rol. Goed ingerichte **parken** hebben een aantrekkende werking en nodigen uit om te ontspannen of juist te bewegen. Iedereen verdient een park dichtbij. Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden dan ook, waar mogelijk, nieuwe parken en wijkspelplekken gerealiseerd. Groene stedelijke randzones, zoals rond de kinderboerderij Hagerhof, nodigen uit om vanuit de woonwijk eropuit te gaan. Onze Maasoeveren zijn een **verbindende recreatieve as** die aanleiding geeft tot bewegen en op sommige plekken echt als park wordt gebruikt zoals Kop van Weerd.

In de wijk zijn laagdrempelige voorzieningen aanwezig om te sporten, bewegen en ontmoeten. Doordat woonstraten zijn ingericht als **verblijfstraten** ontstaat er **ruimte voor ontmoeting**: hier treffen we onze buren voor een spontaan babbeltje. Direct vanuit je huis word je uitgenodigd om naar buiten te stappen via aantrekkelijke paden en verbindingen in de wijk. Er zijn meer openbare **sportvoorzieningen** zoals hardlooppaden, parcoursen, trimbanen, etc. Daarbij zijn verbindingen gelegd met aantrekkelijke **routes** (zoals het brug-tot-brug rondje), die zoveel mogelijk door het groen of langs het water lopen. Door bewust obstakels op te nemen in de route, zoals trappen, wordt extra beweging gestimuleerd. **Sportparken** zijn toegankelijker met sportieve routes van, naar en op het sportpark. Sportparken hebben een openbaar karakter gekregen en worden zo nog beter benut.

Onze maatschappij verandert mede door opkomende **trends**. De openbare ruimte vervult hierin steeds vaker een **sleutelrol als gezamenlijk ruimte**. In 2020 tijdens het schrijven van deze IVOR heeft de COVID-situatie gezorgd voor minder vervoersbewegingen in de openbare ruimte (woon-werk). Er zaten veel mensen thuis die vervolgens de eigen

omgeving herontdekten als ze er even op uit wilden gaan. Er werden meer elektrische fietsen verkocht en mensen gingen buiten sporten omdat veel binnen activiteiten gesloten waren. Ook parken werden drukker en jongeren gingen elkaar ontmoeten langs de Maas in plaats van in de horeca. De openbare ruimte werd ineens intensief en anders gebruikt. Dit soort trends zullen zich mogelijk doorzetten en bieden kansen om de openbare ruimte daarop in te richten. Zo kunnen we in de toekomst ook beter inspelen op ontwikkelingen door '21e eeuw ziektes, zoals obesitas en eenzaamheid, of bijvoorbeeld meer aandacht voor de fiets terug te laten komen in de ontwikkelingen van de openbare ruimte.

De openbare ruimte wordt benut als een **gezamenlijke woonkamer**: verschillende doelgroepen en leeftijden **vinden elkaar** in de openbare ruimte en maken op hun eigen manier gebruik van de openbare ruimte. Van samen spelen in het Julianapark tot heerlijk uitwaaien langs de Maas, van een terrasje pakken met vrienden op het dorpsplein in Arcen tot het dagelijkse ommetje. Voor een groter samenzijn vormt de openbare ruimte een **podium** voor evenementen, zoals de Venloop, Zomerparkeest en - op kleinere schaal - voor een buurtbarbecue.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.2 Belevingswaarde openbare ruimte vergroten

Een aantrekkelijke openbare ruimte die meer in speelt op de beleving door inwoners. Het oog wil ook wat. Kwaliteit wordt vaak onbewust ervaren, maar speelt een belangrijke rol bij tevredenheid van inwoners. De openbare ruimte beïnvloedt (vaak onbewust) hoe we ons voelen en hoe we ons gedragen. Hier worden we blij van of we ervaren stress. We streven naar een openbare ruimte die positieve energie geeft aan de burger.

Door te **sturen op de belevingswaarde** heeft onze openbare ruimte een **hogere belevingswaarde** gekregen. Er zijn **aantrekkelijke plekken en routes** waar mensen (onbewust) blij van worden. Er is een goede balans tussen beleving en functionaliteit. De toekomstwaarde en gebruikswaarde van de openbare ruimte is groter geworden. Van het stadshart tot in de woonstraat is de **kwaliteit** van de openbare ruimte onderscheidend voor onze gemeente: het heeft **aantrekkingskracht** waardoor mensen het prettig vinden om in Venlo te gaan of blijven wonen. Inwoners voelen zich **verbonden** aan onze gemeente. Onze inwoners vinden daarbij het groen belangrijk voor de belevingswaarde. De **waardering van het groen is verhoogd** door **meer kwaliteit, variatie en kleur** in het groen.

Het centrum van Venlo is het **visitekaartje** van onze prachtige stad: belangrijk voor ons imago. Een verrassend sfeervol, uitnodigend, gezellig centrum van hoog niveau. Hier dragen die Venlose eigenheid, uitstraling, historisch waardevolle elementen en de juiste setting voor evenementen zoals het Zomerparkfeest en de Venloop aan bij. Niet voor niets onderscheiden we ons met de titel 'Beste binnenstad 2013-2015': een niveau dat we hebben weten vast te houden. Van de Kop van Weerd tot en met het Museumkwartier. Hier proef je Venlo!

De **sterke aantrekkingskracht van Mooder Maas** is optimaal benut, met haar brede rivierbed, stromende water, groene oevers, bruggen en kades. Van Arcen tot Belfeld dragen prettige verblijfplekken, fijne entrees en routes langs de Maas bij aan ontspanning en beleving aan het water, zoals Hoogwatergeul Lomm.

De openbare ruimte vertelt het **Venlose verhaal**. Rond het stadshart of dorpshart beleven inwoners en bezoekers het vestingverleden; kansen om dit zichtbaar te maken, zoals bij de Schans in Arcen zijn benut. Historische centra zoals Steyl kennen een kwalitatief hoogwaardige inrichting passend bij de erfgoedwaarde. Toerist en recreant maken kennis met **lokale bijzonderheden**.

Stressvolle/**verstorende elementen** zijn aangepakt. Sommige elementen verstoren de beleving van de openbare ruimte en de gemoedstoestand van de gebruiker en worden daardoor als stressvol ervaren. Dit wordt aangepakt bij de bron met minder zwerfafval, minder obstakels die de doorgang belemmeren en camouflage of opfleuren van niet aantrekkelijke elementen of gevels.

Speelt vooral in:

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.3 Bewegen van kinderen stimuleren

Kinderen bewegen meer en krijgen hier kwalitatief de ruimte voor. Hierdoor neemt het percentage overgewicht onder kinderen af en de creativiteit en het contact met de natuur neemt toe. Kinderen vinden hun plek in de openbare ruimte om meer te bewegen, buiten te spelen: minder beeldscherm en meer ravotten in de natuur. Op school, onderweg naar school en in hun directe speelomgeving worden de kinderen uitgedaagd.

De **schoolomgeving** is voor veel kinderen belangrijk dus daar ligt de hoogste prioriteit. Schoolpleinen functioneren als belangrijke **beweeg- en ontmoetingsplekken**. Hier spelen en bewegen kinderen met elkaar voor, tijdens én na schooltijd. De plekken zijn veilig, voldoende uitdagend en gevarieerd. Het spelen stopt niet bij het "hek". Doordat de (groene) omgeving bij het schoolplein is betrokken, is de speel- en ontdekruijmt van kinderen vergroot. Groen in de schoolomgeving beschouwen we als integraal onderdeel van de speel- en beweegomgeving. Buitengym, buitenles en na-schoolse buitenactiviteiten/sporten vinden hier meer en meer een plek. Op **schoolroutes** worden actieve uitdagingen aangeboden zoals hinkstapstenen of een klauterparcours. Er zijn veilige **speellocaties** nabij scholen én in de woonwijk. Spontane **spelaanleidingen** integreren we in het ontwerpen van het schoolplein, maar ook de omgeving.

Om kinderen meer in contact te brengen met natuur zijn er **natuurontdekkplekken en -routes** dicht bij huis: op safari in Venlo. Met aangepast groen(beheer) wordt natuurlijk speelgedrag bevordert: verstoppertje, spelen in het hoge gras, bloemen plukken, beestjes zoeken, met zand modderen, slootjespringen, hut bouwen of boompje klimmen.

Speelt vooral in:

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.4 Toegankelijkheid en veiligheid voor iedereen

Voor de maatschappij is het van belang dat iedereen kan deelnemen aan het openbare leven. Onze samenleving verandert. Individualisering, vereenzaming, vergrijzing... Blijf naar elkaar omkijken, zorg voor elkaar. De openbare ruimte is laagdrempelig en heeft een mate van toegankelijkheid en veiligheid die ervoor zorgt dat iedereen op zijn/haar manier kan deelnemen.

Een **laagdrempelige en levensloopbestendige inrichting** van de openbare ruimte zorgt ervoor dat zowel mensen met als zonder beperking genieten van een prettige woonomgeving. De openbare ruimte faciliteert het (zelfstandig) deel kunnen nemen aan het openbare leven. Ook voor ouderen richten we de openbare ruimte **levensloopbestendig** in zodat ze langer thuis kunnen blijven wonen. Het Agenda 22 principe nemen we mee bij nieuwe ontwerpogaven en zorgt voor een openbare ruimte met zo min mogelijk knelpunten, obstakels en hindernissen. Vooral waar veel mensen bij elkaar komen, zoals in een wijk- of dorpscentrum, werken we actief aan het **oplossen van knelpunten in toegankelijkheid**. Voor meer informatie over het Agenda 22 principe zie: www.toegankelijkvenlo.nl.

De **verkeersveiligheid** is verhoogd voor een veiligere deelname aan het verkeer volgens het STOP-principe. Zie hoofdambitie 3. Het draait daarbij ook om toegankelijkheid en beschikbaarheid van **openbaar vervoer** om 'mobiliteitsarmoede' te voorkomen. Mensen die in isolatie raken omdat ze afhankelijk zijn van een te beperkt aanbod of gebrekkige ontsluiting van (openbaar) vervoer weten we zo veel mogelijk te voorkomen. Een belangrijk aandachtspunt vanuit onze hulpdiensten is **meervoudige bereikbaarheid**. Bij het ontwerpen en inrichten van de openbare ruimte letten we er goed op dat dat locaties op meerdere manieren bereikbaar zijn bij calamiteiten.

De **sociale veiligheid** is verhoogd met een inrichting die bijdraagt aan een gevoel van veiligheid. We zetten in op goede zichtbaarheid en overzicht vanuit de buurt, veilige routes en goede verlichting. Maar we waken ook voor **schijnveiligheid** door parken in een bepaald deel van de nacht bewust niet te verlichten en zo ongewenste activiteiten te ontmoedigen en gebruikers te stimuleren meer veilige routes te kiezen. Waar sprake is van **overlast** of **sociaal onveilige situaties**, wordt onderzocht of een andere inrichting en/of beheer dit gevoel van onbehagen kan oplossen.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.5 Mensen zijn trots op hun omgeving

De leefomgeving draagt positief bij aan het gevoel van welbevinden. Mensen voelen zich prettig en vinden het fijn "thuiskomen". Mensen voelen zich verbonden met hun woonomgeving en kunnen daar ook zelf aan bijdragen.

De eigen omgeving is herkenbaar en versterkt het gevoel van thuis. Elk gebied heeft zo zijn **eigenheid**, eigen sfeer, gevoel en herkenningselementen. Zo heeft het Lambertusplein in Blerick een andere sfeer en uitstraling dan het dorpsplein in Velden. En heeft het park Maasveld in Tegelen een totaal andere groene inrichting dan het Marianumpark in Venlo-Oost.

De openbare ruimte kent een rustige, opgeruimde en schone inrichting en draagt daardoor bij aan de **geborgenheid**. De **basis is op orde**: aan elementen in de openbare ruimte wordt tijdig groot onderhoud uitgevoerd of ze worden tijdig vervangen. Met **meer fleur en kleur** is de **waardering** van het groen verhoogd. Door bijvoorbeeld meer diversiteit in bloeiende en vaste planten, wintergroen en meer diversiteit in boomsoorten voegen we kleur en eigenheid toe aan het grijze straatbeeld. Naast groen draagt kunst ook een steentje bij aan meer kleur in een grijs straatbeeld. Bij de inrichting spelen we ook in op de historie, erfgoedwaarde en het **verhaal** van die plek.

Inwoners verhogen het gevoel van trots voor hun omgeving door hier **zelf aan bij te dragen**. Bijvoorbeeld door samen met burens de handen uit de mouwen te steken in een stukje aan groenonderhoud. Of door het aanleggen en onderhouden van geveltuinen, groenere voortuinen, het adopteren van boomspiegels of het ruimen van blad en/of afval in de directe woonomgeving. Als gemeente faciliteren we vergroeningsacties en deze vormen van **zelfbeheer en burgerinitiatieven** in de openbare ruimte met subsidie, het ter beschikking stellen van materialen en het geven van advies.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

1.6 Logische routes zijn herkenbaar

Logische routes zijn herkenbaar en dragen bij aan oriëntatie, cultuurhistorie en identiteit.

Verbindingen in de stad en dorpen zijn herkenbaar. Centra en woonbuurten staan in goede verbinding met elkaar. We zorgen voor een **warm welkom door entrees/ poorten van de stad met uitstraling**, zoals de Tegelseweg bij het ziekenhuis en de Schans bij Arcen.

Infrastructuur is een **identiteitsdrager** geworden. De infrastructuur zorgt voor **zichtbaarheid en beleving van cultureel, historisch en landschappelijk belangrijke punten** zoals kloosters in Steyl of de beboste steilrand. Er zijn toeristisch-recreatief **aantrekkelijke verbindingen** van de centra naar het buitengebied. Recreatieve routes zijn gekoppeld met andere structuren, zoals met utilitaire routes. **Ontbrekende schakels** in natuurroutes, recreatieve en sportieve routes lossen we op, zoals vanuit de parken naar de steilrand. Hierdoor is **historie weer zichtbaar en herkenbaar**, zoals bijvoorbeeld het vestingverleden, historische routes/lanen (zoals de lanen bij kasteel Arcen), oude wegprofielen/verharding of oude beeklopen.

Speelt vooral in:

1.7 Sterke werkomgeving

Een sterke werkomgeving passend bij de economische kracht van onze gemeente. De openbare ruimte op de bedrijventerreinen draagt bij aan 1) de kwaliteit van werklocaties, 2) bereikbaarheid, zichtbaarheid en uitstraling voor profilering bedrijven en 3) aan de kwaliteit van werken voor de werknemer. Juist nu bedrijven meer omgevingsbewust worden en steeds vaker zelf willen investeren in de openbare ruimte.

Goede ontsluitingswegen naar de belangrijke bedrijventerreinen verbeteren de **ruimtelijk-economische bereikbaarheid**. Dit doen we ook voor langzaam verkeer, zoals we al hebben gedaan met de Greenport Bikeway. Eenmaal op het bedrijventerrein draagt de openbare ruimte bij aan een **herkenbare uitstraling en eenheid**. De openbare ruimte is robuust van karakter. Bij de inrichting van nieuwere bedrijventerreinen is er meer balans in de openbare ruimte tussen de te ontwikkelen bedrijven en de ruimte voor langzaam verkeer, groen en water.

De buitenruimte heeft een basiskwaliteit om te fungeren als **visitekaartje van bedrijven**. Bedrijven kunnen mee investeren in de openbare ruimte en daar met de gemeente afspraken over maken. De **arbeidsproductiviteit** is verhoogd door groen en water in te zetten voor het tegengaan van stress, voor verkoeling en beweging. Werknemers maken gebruik van kleine ommetjes voor het halen van een frisse neus tijdens een lunchwandeling.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

Hoofdambitie 2: Toekomstbestendig als basis

Gewenst effect: Een openbare ruimte voor nu én de toekomst. Met een multifunctionele en flexibele inrichting van de openbare ruimte kunnen we beter inspelen op trends en ontwikkelingen in de samenleving. Deze kunnen we de ruimte bieden en mede helpen te doen slagen.

Duurzaamheid, het C2C principe, de nieuwe Venlo principes en de transitie "morgen in Venlo", maken onderdeel uit van de ambitie en het onderscheidend vermogen van Venlo. Bij al onze ontwikkelingen worden bovenstaande principes uitgedragen. De opgaven van energie, klimaat en circulariteit zijn groot en hebben een directe impact op de leefomgeving. Essentieel is de doorvertaling naar onze openbare ruimte: nieuwe energie, nieuwe natuur en nieuw gebruik. Dit vraagt om een integrale aanpak en combineren van werkzaamheden. Duurzaamheid is niet iets wat moet, we maken het juist leuk: People-Planet-Profit en Plezeer!

De focus ligt hierbij op de volgende ambities:

- ☺ **Nieuw gebruik: circulariteit**
- ☺ **Nieuwe energie: CO2-neutrale gemeente Venlo**
- ☺ **Nieuwe natuur: groen en water doet leven**

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

2.1 Nieuw gebruik: circulariteit

Bij nieuw gebruik draait het om duurzaam (her)gebruik van grondstoffen, materialen, goederen en ruimtegebruik. Circulariteit wordt gebruikt als principe bij inrichting en materiaalkeuze van de openbare ruimte. De gemeente inspireert daarmee ook inwoners en ondernemers die dit goede voorbeeld volgen.

Voor een **kleinere footprint van de openbare ruimte** (gevolgen van onze leefstijl voor andere mensen, natuur en toekomstige generaties) wordt het **gebruik van grondstoffen verminderd** voor inrichtingselementen zoals wegverharding, straatlantaarns en beplanting. Bij herinrichting of ontwikkeling van de openbare ruimte worden steeds meer duurzame en circulaire materialen toegepast. Een voorbeeld hiervan en een inspiratie voor de inwoners en ondernemers is "de rotonde van morgen". We leren steeds meer over de toepassing van duurzame en circulaire materialen of maken gebruik van kennis hiervan bij (Venlose) bedrijven.

Het C2C principe (**afval als grondstof**) vormt de basis voor het toepassen en verwerken van vrijkomend materiaal uit de openbare ruimte. Zo worden materialen bij (her)inrichting vaker teruggebracht in de kringloop met geen of beperkt verlies van waarde. Bij de materiaalkeuze wordt hier al op gelet: zijn er materialen te gebruiken die circulair zijn of wordt **geïnvesteerd in objecten** die demontabel/verplaatsbaar/te repareren/uitwisselbaar zijn met andere locaties, zoals bijvoorbeeld afvalbakken en speeltoestellen?

Behalve hergebruik van grondstoffen en elementen (verkeersbord, stoeptegel, etc.) wordt ingezet op het **verlengen van de levensduur van inrichtingselementen**. Zo hebben bijvoorbeeld veel bomen een betere groeiplaats en daardoor meer potentie om ouder te worden. Daarbij hoeft een inrichting niet (overal) perfect te zijn. Een gebruikt bankje of afvalbak die op een bepaalde plaats overbodig is geworden, kan een tweede leven krijgen als er ergens eentje vervangen moet worden.

Er is ingezet op **zorgvuldig ruimtegebruik**. De openbare ruimte heeft een **multifunctionele inrichting boven- en ondergronds** met **multifunctionele objecten**.

Zo zijn in onze ontwerpen de ondergrondse infra, verharding en bomen verenigbaar of ze krijgen binnen een plangebied hun eigen plek als combineren niet mogelijk is. Ook wordt er gekeken naar gemeentelijk eigendom om toekomstige opgaven in te kunnen realiseren. Elk stukje openbare ruimte is bruikbaar: kleine resthoeken in wijken worden waar mogelijk ingezet voor nieuw gebruik, nieuwe energie of nieuwe natuur.

De veelheid aan verschillende **aantallen objecten** in de openbare ruimte wordt teruggebracht. Er worden minder borden geplaatst, kleiner materiaal gebruikt of slimme combinaties gemaakt van objecten. Denk hierbij aan nieuwe bebording zo veel mogelijk bevestigen op bestaande palen van verkeersborden en straatlantaarns, en lantaarnpalen laten dienen als laadpalen voor elektrische fietsen of auto's.

De verwachting is dat **grondstoffen** vanwege schaarste een steeds hogere waarde vertegenwoordigen in het economisch verkeer. Hier maken we bij de inrichting van de openbare ruimte bewust gebruik van: waarde-creatie/**waardevermeerdering**. Bijvoorbeeld bij grondverkoop om duurzaamheid te belonen bij planrealisatie. Aannemers verwerken hun eigen afval en leveranciers nemen hun restproducten terug. Inwoners en ondernemers worden gestimuleerd hun eigen afval goed te scheiden en de gemeente faciliteert en communiceert dit in de openbare ruimte door laagdrempelige en aantrekkelijke inzamelpunten en voorzieningen. Inwoners worden gestimuleerd tot **deelgebruik/deeleconomie** (in plaats van bezit) zoals fiets, auto, gereedschap. Dat heeft een effect op het ruimtegebruik: minder parkeerplaatsen, minder materiaalgebruik en meer kansen voor kwalitatief groen, klimaatbestendigheid en biodiversiteit.

Speelt vooral in:

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

2.2 Nieuwe energie: CO2-neutrale gemeente Venlo

Gemeente Venlo is steeds CO2-neutraler. De energietransitie heeft impact op de openbare ruimte. Ook de mobiliteitsopgave is medebepalend voor de inrichting van infrastructuur en openbare ruimte.

Inwoners en ondernemers zijn zich steeds meer **bewust van de maatschappelijke impact van (mobiliteits)keuzes**. Ze worden laagdrempelig **uitgedaagd tot duurzame en actieve mobiliteit** en verplaatsing volgens het STOP-principe (zie hoofdb ambitie 3). Hierbij is nog steeds een belangrijke rol weggelegd voor de auto. Veel inwoners maken nog bijna dagelijks gebruik van één of meer auto's. Door het aanbod van deelauto's en OV-fietsen neemt dit gebruik wel af.

De **transitievisie warmte** voor de bebouwde omgeving is ook verankerd in inrichting van de openbare ruimte. De openbare ruimte in de eerste pilot- wijken, met Hagerhof-Oost als pionier voor een ondergrondse **warmtenet**, heeft een **energietransitie** ondergaan. Deze grootschalige ondergrondse verbouwing is een **impuls** geweest voor de ruimte bovengronds. Dit heeft geleid tot grote verandering in de indeling in de openbare ruimte. Met een integrale aanpak zijn kansen voor nieuw gebruik en nieuwe natuur benut en is volop aangesloten op initiatieven van inwoners. Veel **werkzaamheden worden gecombineerd** zoals de aanleg van een warmtenet met de aanpassing van ondergrondse - of bovengrondse infrastructuur. De ervaringen die zijn opgedaan bij de eerste pilotwijken worden toegepast in de wijken die nog aan de beurt komen.

De planning voor **groot onderhoud is gesynchroniseerd met de planning voor de energietransitie**. In wijken waar binnen een aantal jaren de infrastructuur op de schop gaat voor energietransitie is groot onderhoud, zoals aan verharding of groen, zo veel als mogelijk uitgesteld in afwachting van eventuele grootschalige ondergrondse verbouwingen. Daarmee wordt voorkomen dat investeringen in bovengrondse voorzieningen teniet wordt gedaan door de energietransitie (kapitaalvernietiging). De energietransitie wordt juist gebruikt als

een koppelkans voor investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte, zoals het verbeteren van de afkoppeling van regenwater of groeiplaatsverbetering van bomen. Korte termijn kansen en initiatieven zijn en worden wel zo goed mogelijk opgepakt in aansluiting op actuele wensen en behoeften in de wijken.

Elektrisch rijden wordt gefaciliteerd met een ruimer aanbod aan slimme **laadplaatsen**. Waarbij deze laadplaatsen in de toekomst ook zouden kunnen fungeren als energievoorziening. Ook distributie gebeurt meer elektrisch en vanuit centrale pick-up-points. De energietransitie vraagt dat we beter voorsorteren op de mogelijkheden om elektrisch rijden te ondersteunen. Zowel voor auto, als voor de fiets. Maar ook als we voor ons vervoer overschakelen op andere bronnen, zoals waterstof of biogas moeten we hier in de openbare ruimte kunnen inspelen op deze vraag.

Het Openbaar Vervoer (OV) wordt ondersteund met goed gesitueerde **transferia** (stations) en haltes. Inwoners gebruiken deze **mobilitieithubs** per wijk voor eenvoudig, comfortabel en overzichtelijk overstappen tussen vervoermiddelen.

Energiebesparing is doorgezet in inrichtingselementen zoals LED-straatverlichting. Energieopwekking - bij voorkeur lokaal opgewekt voor lokaal gebruik - wordt gestimuleerd. Dit kan echter niet tegen elke prijs: er worden geen bomen (CO2-binder) gekapt voor zonnepanelen en er wordt geen biogas opgewekt bij woongebieden die te lijden hebben onder de luchtkwaliteit. Bij objecten die energie nodig hebben, zoals pompen, zijn waar mogelijk voorzieningen toegepast die van eigen stroom zijn voorzien.

Speelt vooral in:

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

2.3 Nieuwe natuur: groen en water doet leven

Inwoners en bezoekers genieten van groen en water in de bebouwde omgeving. Ze recreëren langs de oevers van Mooder Maas en de beken die hierin uitmonden. Groen en water wordt benut voor een aangenaam leefklimaat. Het brengt ons verkoeling, schonere lucht en maakt ons minder kwetsbaar voor droogte of wateroverlast. De openbare ruimte is klimaatbestendiger en onze inwoners en bedrijven zijn klimaatbewuster. De biodiversiteit is toegenomen en er is minder overlast door ziekten en plagen. Schadelijke effecten van drukke ontsluitingswegen zijn verminderd door groen.

De inrichting van de openbare ruimte is **klimaatbestendiger**. De gemeente geeft hiermee het **goede voorbeeld** en onze inwoners en ondernemers worden steeds meer **klimaatbewust**. De inrichting van de openbare ruimte is weerbaar genoeg om hevige piekbuien en perioden van hitte en droogte te doorstaan. Overlast komt in steeds minder gevallen voor of de tijdsduur van de overlast is korter. Er zijn minder problemen met de kwaliteit van het oppervlaktewater. In stadsparken vinden mensen meer verkoeling, net als op terrassen en pleinen met meer schaduw.

Een steeds groenere openbare ruimte met **meer bomen, meer beplanting en meer water** draagt bij aan de klimaatopgave en is multifunctioneel (sport, ontmoeting, luchtkwaliteit, etc.). **De waarden van het groen en water** worden beter benut waardoor de kwaliteit van leven is verhoogd. Het groen kan de vele gebruiksfuncties dragen doordat het van **hogere kwaliteit** is.

Straten zijn aangenamer geworden door stimulering en facilitering van **geveltuinen, omvorming verharding** (grijs naar groen), het aanbrengen van **variatie en kleur in het groen** en **afkoppeling van regenwater** (www.waterklaar.nl). Niet alleen in de eigen tuin, maar ook door adoptie van groen in de directe omgeving. De gemeente geeft daarmee invulling aan de groene impuls (o.a. beplantingsregelingen voor inwoners). Een goed voorbeeld van een succesvolle groene straat is de Montfortstraat in Belfeld en er volgen er nog meer. Met hele wijken zijn er klimaatknoorden, zoals in Hout-Blerick en benutten we kansen om de omgeving in te richten voor de toekomst.

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

2.3 Nieuwe natuur: groen en water doet leven (vervolg)

Grote aaneengesloten groene omgevingen - met water - vormen een robuust **groenblauw netwerk** door bebouwd gebied dat zorgt voor een aangenaam leefklimaat. Binnen die groenblauwe basisstructuur wordt ingezet op versterken, verbinden en vooral aantrekkelijk inrichten. Bomen fungeren als belangrijke dragers. Een **duurzaam bomenbestand** is daarvoor een basisvoorwaarde, waarbij bomen een betere groeiplaats krijgen. In versteende gebieden wordt **meer ruimte gecreëerd voor groen en water** door waar mogelijk het parkeren meer naar de randen te verplaatsen en/of te onderzoeken op de parkeercapaciteit nog nodig is voor de huidige parkeerbehoefte. Er wordt gewerkt aan een adequate **waterstructuur** volgens de drietrapsstrategie vasthouden > bergen > afvoeren.

Bij ontwikkelingen in de openbare ruimte benutten we de kans om het **groen aan te passen op het veranderende klimaat**. Zo passen we vaker soorten toe die **beter bestand zijn tegen de droogte** en zorgen we voor een **goede bodem als basis**. Een goede bodem met het juiste bodemleven vergroot de overlevingskansen van het groen. Ook wordt groen, en dan met name bomen, ingezet op **strategische plaatsen** voor verkoeling.

Door andere inrichting en beheer van onze openbare ruimte is de **biodiversiteit** in onze gemeente aan het toenemen en worden we beetje bij beetje minder kwetsbaar voor **ziekten en plagen** en verkleinen daarmee de overlast (zoals eikenprocessierups). **Ecologisch groenbeheer en gevarieerd groen** dragen bij aan meer leefruimte voor dier- en plantensoorten die hier van nature voorkomen. Dit doen we op plekken waar ecologie zich kan ontwikkelen en het gebruik van de openbare ruimte dit toe laat. Bermen zijn bloemrijker en monotoon groen is omgevormd. Door het betrekken van inwoners en ondernemers, bijv. door stimuleren ophangen nestkastjes, is de **bewustwording** vergroot.

Bij grote herinrichtingen en ruimtelijke initiatieven wordt **natuurinclusief** ontworpen. Dat betekent dat in de ontwerpfase al wordt nagedacht of het ontwerp met geringe aanpassing van meerwaarde kan zijn voor soorten, zoals bijv. vleermuisvriendelijke verlichting of vlinderstruiken als waard- en nectarplant.

Meer en strategisch aangebracht groen draagt ook bij aan een betere luchtkwaliteit. Doelbewuste plaatsing en keuze van groen en sterke groenstructuren naast hoofd-transportassen, zoals Natuurpark Klingerberg als fijnstofpark langs Rijksweg A73, vermindert het effect van de vervuilde bron. Daarnaast letten we bij de inrichting van hoofdontstluitingswegen op meer afstand of ontvlechting tussen auto- en fietsverkeer.

Nieuwe en toekomstige technieken met toenemende digitalisering, zoals zelfrijdende auto's, zullen hun effect hebben op onze openbare ruimte. De grootste winst in minder kosten en meer kwaliteit zit hem nu al in het maken van keuzes over flexibiliteit voor verantwoord toekomstig handelen.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

Hoofdambitie 3: Verplaatsing volgens het STOP-principe

Gewenst effect: onze infrastructuur leidt tot deelname aan het STOP-principe.

De openbare ruimte stimuleert duurzame mobiliteit: we stimuleren dat mensen eerst gaan Stappen (te voet), dan Trappen (fietsen) dan Openbaar vervoer (bus/trein) benutten en als laatste pas gebruik maken van Personenwagenvervoer (auto).

De focus ligt hierbij op de volgende ambities:

- 😊 **"De mens centraal" bij inrichting van de openbare ruimte**
- 😊 **Fietsen en wandelen meer stimuleren**

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

3.1 "De mens centraal" bij inrichting van de openbare ruimte

De mens staat weer centraal bij de inrichting van de openbare ruimte. In de afgelopen jaren is vooral de auto leidend geweest bij de inrichting van de openbare ruimte, zodat er voldoende ruimte was voor de auto om overal snel te kunnen komen en te parkeren "voor de deur". Dit is gekanteld: het draait meer en meer om de mens en het stimuleren van inwoners en bezoekers tot het kiezen van ander vervoer dan de eigen auto (fiets/deelauto/OV). De inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan het doorzetten van deze kanteling. Zo dragen bijvoorbeeld steeds meer snelfietsverbindingen ertoe bij dat een werknemer vaker op de fiets naar zijn werk gaat.

Het **STOP-principe** is ons leidend inrichtingsprincipe. Bij dit principe staat de mens centraal bij de inrichting en hebben **verblijfsfuncties, voetgangers en fietsers prioriteit** en is in verblijfsruimtes de **auto te gast**. Dit zorgt voor een **beter balans tussen langzaam en snel verkeer**. Daar waar verkeersstromen kruisen wordt onderzocht wie voor gaat: langzaam verkeer krijgt veilig voorrang waar het kan en de auto waar het moet. Het draait daarbij om het omslagpunt van vervoersfunctie naar verblijfsfunctie. Waar de **vervoersfunctie** voorop staat zijn verkeersstromen zoveel mogelijk gescheiden en waar de **verblijfsfunctie** voorop staat zijn ze juist geclusterd. Op routes met veel fietsverkeer is geïnvesteerd in **meer fietsstraten**.

Woongebied heeft de uitstraling gekregen van **verblijfsgebied**. Het is er prettig verblijven dicht bij huis met rust en gezelligheid, groen en een veilig gevoel. Straatprofielen bieden hiertoe de ruimte: **woonstraten zijn ingericht als verblijfsstraten**. In een verblijfstraat draait het om ruimte om samen te zijn, voor een babbeltje met de burens, voor kinderen om op straat te spelen en voor ouderen om een blokje om te gaan en niet om snelle verkeersafwikkeling.

In de **veilige schoolomgeving** staat het kind centraal. Het is uitnodigend en veilig op en rond het schoolplein. Kinderen kunnen buiten spelen (ook buiten schooltijd) en ouders/oppassers hebben ruimte om elkaar even te treffen. **Schoolomgevingen zijn nagenoeg autovrij**. Steeds minder kinderen komen met de auto. Kinderen gaan zoveel mogelijk **zelfstandig te voet of te fiets naar school via veilige routes**.

Door de mens centraal te stellen volgens het STOP-principe draagt dit ook bij aan **verkeersveiligheid**. De inrichting, functie, het profiel van de weg en het **verkeersregime zijn goed op elkaar afgestemd** en beïnvloeden onze weggebruikers tot het gewenste gedrag en gebruik (**veilig verkeersgedrag en verkeersveiligheidsbeleving**).

De inrichting van het wegprofiel kan veel invloed hebben op het weggedrag. Waar een ontsluitingsweg de verkeersstroom snel af moet wikkelen en daarvoor een breed profiel heeft en verkeersregelinstanties, heeft een verblijfstraat juist meer het karakter van een woonerf waar de **auto te gast** is.

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

3.1 "De mens centraal" bij inrichting van de openbare ruimte (vervolg)

In de woonwijken is **overdimensionering** aangepakt: want waar een breed recht profiel passend is bij een belangrijke hoofdweg met doorstroming, nodigt eenzelfde profiel in een woonstraat juist uit tot ongewenst hard rijden. Bij groot onderhoud aan een weg is de kans benut om het profiel aan te passen. Dus niet alleen de top laag van de verharding wordt vervangen, maar de totale inrichting wordt aangepakt.

Met deze herinrichting anticiperen we op het **nieuwe 30-regime** dat de overheid invoert. Dat regime gaat ervan uit dat overal binnen de bebouwde kom standaard maximaal 30 km/u gereden mag worden. In de gemeente Venlo wijken we hier alleen bewust van af op **belangrijke ontsluitingswegen**. Hoofdontsluitingswegen zoals Eindhovenseweg, Weselseweg en Professor Gelissensingel hebben een noodzakelijk hoger snelheidsregime. Op deze wegen is een snelle doorstroming en afwikkeling van autoverkeer en transport noodzakelijk. Dit voorkomt het vastlopen van grote verkeersstroken en onnodig sluipverkeer door woonwijken.

Voor het voorzien in de parkeerbehoefte leveren we maatwerk. Daar waar de druk op de openbare ruimte groot is kijken we kritisch naar de **verhouding tussen bestaand parkeeraanbod en de parkeerbehoefte**. We waken voor afwenteling van de parkeervraag op de openbare ruimte. In lijn met het STOP-principe worden vragen om **extra parkeerplaatsen in principe niet gefaciliteerd**. Samen vinden we **alternatieve oplossingen** zoals bijvoorbeeld een deel-auto of parkeren aan de randen van een buurt of wijk. In intensief bebouwde gebieden is parkeren voor de deur niet meer vanzelfsprekend en geven we voorrang aan het gebruik van alternatief vervoer.

Speelt vooral in:

Vervolg op volgende pagina ->

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

3.2 Fietsen en wandelen meer stimuleren

Er is meer aandacht voor langzaam verkeer, waardoor we inwoners stimuleren vaker te fietsen of te wandelen. Er is een kwantitatief én kwalitatief (aantrekkelijk) netwerk (verbindingen) voor het langzaam verkeer in de openbare ruimte.

Onze inwoners en gasten worden met **aantrekkelijke routes** verleid tot fietsen en wandelen door onze gemeente. Fietsroutes lopen zoveel mogelijk langs de Maas, langs water en bos- en groengebieden of door rustige woongebieden. Er zijn veel **vrij liggende fietsvoorzieningen**. Hoofdwegen worden zoveel mogelijk vermeden en langzaam verkeer voorzieningen liggen waar mogelijk op ruimere afstand van hoofdwegen. Dagelijkse fietsroutes zijn zoveel mogelijk gecombineerd met recreatieve fietsroutes. Op de routes is er aandacht voor een prettige inrichting met onder andere doorzichten/vergezichten en schaduw. Langs routes zijn plekken ingericht als **aantrekkelijke rustpunten**.

Het Venlose **netwerk van fiets- en wandelpaden** verbindt inwoners met hun dagelijkse bestemmingen, verbindt wijken met centrumgebieden, verbindt dorpen met de stad en verbindt de woonomgeving met het buitengebied. Hiaten in het netwerk zijn of worden aangepakt.

Toeristische verbindingen zijn geoptimaliseerd zoals tussen Maas, buitengebied, groene uitloopgebieden, toeristische attracties en langs pleisterplaatsen, bijv. van Maas langs kasteeltuinen naar bad Arcen.

Het is makkelijker om met de fiets op een ontspannen en comfortabele manier door onze gemeente te verplaatsen. Op de drukke routes in ons stedelijk gebied heeft **de fietser meer ruimte**, waardoor het fietsverkeer prima doorstroomt. Er liggen meer **snelfietsverbindingen** - zoals de Greenport Bikeway. Er zijn meer fietsstraten, waar de fiets leidend is en de auto te gast. Vooral bij smalle woonstraten biedt dit een oplossing voor een rustiger profiel en prettiger fietsen en wandelen.

Steeds meer **snelfietsers** maken gebruik van de belangrijkste fietsroutes waar meer ruimte is gecreëerd voor de snelfiets. Ook spelen we met

snelfietsverbindingen in op toenemend gebruik van elektrische fietsen voor het woon-werkverkeer.

Bij onze mobiliteitshubs zijn er **overstapmogelijkheden**, door meer OV-fietsen of goede stallingsmogelijkheden. Er is ruimte voor **fietsparkeren** in de centrumgebieden. Er zijn **minder obstakels voor fietsers en wandelaars** op routes: minder barrières, ongelijkvloerse kruisingen, rotondes en verkeersinstallaties beperken het aantal stressvolle elementen op de route.

De **verkeersveiligheid van fiets- en wandelroutes** draagt bij aan het gebruik. Op de routes is veel aandacht voor het veilig kruisen van verkeer, zoals tussen auto en fiets. Er zijn voldoende veilige oversteken of alternatieve routes. Op basis van onderzoek wordt gekeken waar vooral aandacht nodig is voor verkeersveiligheid. Daar waar oversteken vanuit veiligheid ongewenst is en er toch wordt overgestoken, wordt dit ontmoedigd met de juiste obstakels. Er zijn minder 'olifantenpaadjes' doordat routes hier beter gefaciliteerd worden. Ook is er aandacht voor veilig gecombineerd gebruik, zoals wandelwagen en mountainbike.

Wandelen wordt gestimuleerd met een goed ontsloten padenstructuur langs de Maas, langs de beken, in/op de steilrand, in parken, bos, natuur en landschap dicht bij de woonomgeving. Maar ook door de wijk - zoveel mogelijk door het groen/langs het water - voor de **kleine ommetjes** in de buurt. Er zijn afdoende rustpunten voor mensen die pauzes nodig hebben in een route, zoals de steeds langer thuiswonende ouderen.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

Hoofdambitie 4: We doen het samen: een openbare ruimte voor iedereen

Gewenst effect: er ontstaat bewustwording, gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap bij inwoners. Initiatieven in de openbare ruimte vanuit inwoners en bedrijven worden gehoord en ze worden actiever betrokken bij initiatieven vanuit de gemeente.

De openbare ruimte is een ruimte van en voor iedereen. Sámen zorgen we ervoor dat de openbare ruimte niet alleen goed functioneert maar ook goed gebruikt en positief beleefd wordt.

De focus ligt hierbij op de volgende ambities in volgorde van prioriteit:

- ☺ **Draag het samen: gedeelde verantwoordelijkheid**
- ☺ **Goede balans tussen hoger belang en individueel belang**
- ☺ **Bewustwording/samen anders doen**

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

4.1 Draag het samen: gedeelde verantwoordelijkheid

Samen maken we de openbare ruimte in wijken leefbaar. Inwoners en gemeente nemen daarin samen de verantwoordelijkheid. Inwoners zijn meer en meer betrokken bij hun directe omgeving. Er is wederzijds begrip en goede communicatie.

De leefbaarheid in wijken is toegenomen door het juiste gebruik van de openbare ruimte. De gemeente zorgt voor een inrichting die zoveel mogelijk aan sluit bij de **behoeften** van haar inwoners. Dit **versterkt het eigenaarschap**.

Een grotere **betrokkenheid stimuleert het juiste gebruik** van de openbare ruimte en zorgt voor minder overlast (zoals door zwerfafval). De openbare ruimte is ook de verantwoordelijkheid van de inwoner en daar is het gedrag van inwoners ook naar.

Bij herinrichting betreft de gemeente de betreffende inwoners. Daar waar er keuzeruimte is (bijv. inrichting speeltuin) worden **wensen geïnventariseerd** bij de doelgroep en worden **keuzes/varianten** voorgelegd (bijv. 3 ontwerpen). Waar de herinrichting zich daartoe leent worden **actieve werkgroepen benaderd** in het ontwerpproces en/of bij de uitvoering.

Inwoners nemen steeds vaker **zelf het initiatief voor kleinere aanpassingen** in hun directe omgeving, zoals de aanleg van een buurtmoestuin. Ze organiseren draagvlak, enthousiaste vrijwilligers en handjes. De gemeente **faciliteert, stimuleert en adviseert in kleine en lokale initiatieven van inwoners**. Samen maken we afspraken over inrichting, beheer en onderhoud.

Speelt vooral in:

■ AMBITIES OPENBARE RUIMTE ■

4.2 Goede balans tussen hoger belang en individueel belang

Het hogere maatschappelijk belang wordt door de gemeente bewaakt, ook als dat niet altijd strookt met individuele belangen. De uitdaging ligt in het bij elkaar brengen van deze belangen.

De Integrale visie Openbare Ruimte sluit aan bij het maatschappelijke belang voor onze inwoners. De gemeente is zich ervan bewust dat zij keuzes moet maken in de veelheid aan **wensen en behoeften** van de individuele inwoner en weegt daarin de verschillende belangen af. Zoals het realiseren van een centrale parkeerplaats om de hoek in plaats van voor de deur, voor een duurzame en fijne leefomgeving voor de buurt. We leggen de maatschappelijke belangen en de daaruit voortvloeiende **keuzes** voor de openbare ruimte goed uit aan onze inwoners. Dat gebeurt in toenemende mate door een goed **verwachtingenmanagement** aan de voorkant en een goede en tijdige communicatie naar inwoners (zie H7 communicatie).

Speelt vooral in:

4.3 Bewustwording/samen anders doen

We doen het samen anders en inwoners worden zich bewust van de opgaven.

Het "samen anders doen" en het vergroten van de bewustwording kent diverse vormen. Het zorgt ervoor dat inwoners en gemeente **samen de krachten bundelen** voor te halen **doelen op de langere termijn**. Zo **kan iedereen een bijdrage leveren** in bijvoorbeeld de klimaatopgave, CO2-opgave of de uitwerking van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Samenwerking kan daarbij worden gezocht met actieve werkgroepen, instellingen of scholen in de buurt. **Lokale initiatieven** worden benut en gestimuleerd en inwoners gaan ook steeds meer **zelf aan de slag**. De bewustwording is gegroeid en thema's van 'Morgen in Venlo' met de inzet op nieuwe energie, nieuw gebruik en nieuwe natuur geven ook inwoners en ondernemers de juiste **inspiratie om het anders te gaan doen**.

Ook andere onderwerpen dragen bij aan deze verandering, zoals 'Waterklaar' dat inwoners inspireert tot afkoppeling van regenwater; de groene straat-verkiezing waarmee buurtinwoners hun straat vergroenen; de klimaatstresstest die inzicht geeft in waar mogelijk overlast kan optreden door water, hitte en droogte; natuureducatie (door organisaties en zelfs bij tuincentra) dat inspireert tot aanleg van vlinderroutes of plaatsing van insectenhôtels. De lijst is eindeloos. We voeden elkaar met **kennis en voorbeelden** en waarom we het zo doen (communicatie) en voeden elkaar op met goed gedrag. **'Goed gedrag' wordt beloond** met vergroeningsregelingen, erfbeplantingsregelingen en afkoppelsubsidie. Naast deze **stimuleringsregelingen** voor groene burgerinitiatieven, zorgt de gemeente voor **ambassadeurs** om dit te faciliteren.

Speelt vooral in:

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Om invulling te geven aan de ambities in deze IVOR is samenwerken van groot belang. De integrale visie openbare ruimte is het startpunt voor veranderingen in de openbare ruimte. Nu we samen de ambities hebben geformuleerd is de volgende stap om deze in de praktijk te brengen. In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan via welke wegen IVOR daadwerkelijk wordt uitgewerkt en zich vertaalt in de inrichting van de openbare ruimte.

Organisatie

Binnen de bestuurlijke organisatie van de gemeente Venlo spelen verschillende partijen een rol in het vaststellen van deze visie en het uitdragen van de daarin beschreven ambities. Zoals ook al in inleiding is aangegeven ligt het inhoudelijk eigenaarschap voor deze IVOR bij de programmamanager van het programma 'Leefbaar Venlo', maar raakt de IVOR aan vrijwel alle programma's. Draagvlak bij alle programmamanagers is daarom belangrijk om de ambities gemeentebreed in de openbare ruimte te verwezenlijken. Het inspirerend opdrachtgeverschap van deze IVOR, maar ook voor de vele plannen waar de IVOR zijn uitwerking in kent ligt bij het college. De definitieve bestuurlijke besluitvorming van deze IVOR is een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad.

Het doen slagen van de IVOR vraagt dus om het juiste bestuurlijk draagvlak. Niet alleen bij het vaststellen van de ambities, maar vooral juist bij het uitdragen ervan voor nu en in de toekomst. De IVOR is het kader waaraan alle ontwikkelingen in de openbare ruimte worden getoetst. Ook nog te ontwikkelen kaders en opdrachten waarvan het college de opdrachtgever is en waarvan de gemeenteraad besluiten moet nemen die passen binnen de ambities die we nu samen vastleggen.

Bij het opstellen van de IVOR zijn al zo veel mogelijk betrokken vakdisciplines meegenomen. Maar zeker voor de implementatie van de visie – het daadwerkelijk realiseren van de ambities – is het belangrijk dat alle intern en extern betrokkenen goed zijn aangehaakt. Samen beschikken we over het juiste inzicht, kennis en data die nodig is en moeten we goed samenwerken

om de ambities te realiseren.

Samen zijn we allemaal integraal verantwoordelijk voor wat er gebeurt in de openbare ruimte met een stukje eigenaar- en ambassadeurschap. Denk daarbij ook aan andere partijen die actief zijn in de openbare ruimte, zoals waterschap, woningstichtingen en andere verenigingen en partners. Hoe meer we uitdragen en draagvlak vormen voor onze ambities, des te meer kans we hebben dat we onze ambities gaan bereiken.

Ook samen met onze inwoners en ondernemers maken we de ambities van de IVOR waar. Ze denken zo veel als mogelijk mee in het ontwerp van de openbare ruimte en hebben lokale kennis. Hierbij is het zeker nuttig ook gebruik te maken van de kennis en kunde van gedragsdeskundigen en trendwatchers.

Om de IVOR tot een succes te maken is het belangrijk om als organisatie uitdagingen aan te durven gaan, creatief te zijn en ook wel eens "out of the box" te denken. Doordat de IVOR bij iedereen leeft benutten we zo veel mogelijk ook de onverwachte kansen en cross-overs.

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!

Werken aan de openbare ruimte

Op het moment dat we daadwerkelijk met ingrepen en ontwikkelingen in de openbare ruimte aan de slag gaan dient zich de kans voor om daarbij invulling te geven aan de ambities van de IVOR.

Ingrepen en ontwikkelingen in de openbare ruimte kunnen verschillende aanleidingen hebben:

- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Programma en sectorale beleidsontwikkeling
- Integraal beheer en onderhoud - IBOR
- Bewonersinitiatieven

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Ruimtelijke ontwikkelingen

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is de IVOR een belangrijk toetsingskader. Past een ontwikkeling bij de voorgestelde ambities? Kunnen er meerdere ambities tegelijkertijd worden waargemaakt? Is een ontwerp realistisch en te beheren? In een vroegtijdig stadium sturen we op de juiste verhouding tussen bebouwing, benodigde infrastructuur, parkeren, groen en andere voorzieningen. Hierbij moet niet alleen de woningbouwopgave, maar ook de opgave waar we samen voorstaan in de openbare ruimte bepalend zijn. Dit kan betekenen dat ergens wellicht minder woningen passen dan economisch wenselijk. Ook moet goed worden bekeken wat een bepaalde ontwikkeling voor een impact heeft in een wijk of stadsdeel. Genereert het meer of minder verkeer en groeit door deze ontwikkeling de behoefte aan bepaalde "bovenwijkse voorzieningen"?

Bij ruimtelijke ontwikkelingen gaat het vaak om grootschalige veranderingen in de openbare ruimte of zelfs om de aanleg van compleet nieuwe openbare ruimte (Tradeports). Waarbij het belangrijk is om bij het ontwerp voor de inrichting of herinrichting van de openbare ruimte voldoende de tijd te nemen en een goede integrale afweging te maken. Betrek in de ontwerpfase ook al de betreffende beheerder(s). Zo maken we niet alleen een aantrekkelijk openbare ruimte, maar ook een die dit blijft doordat deze goed te beheren is.

Bij kleinschalige ruimtelijke (her)ontwikkelingen, zoals inpassing van enkele woningen, is het zaak dat ook de betreffende openbare ruimte wordt meegenomen in de (her)ontwikkeling. Zo voorkomen we dat de openbare ruimte niet meer aan sluit bij de nieuwe functie of veel schade oploopt tijdens werkzaamheden. Ook benutten we meteen de kans voor een toekomstbestendigere inrichting: werk-met-werk maken. Bij geplande ruimtelijke ontwikkelingen stemmen we dit af met groot onderhoud en indien mogelijk stellen we het groot onderhoud even uit om kapitaalsvernietiging bij ontwikkeling in de nabije toekomst te voorkomen.

Programma en sectorale beleidsontwikkeling

Vanuit de programma's is de gemeente ook actief bezig met sectorale beleidsontwikkeling en kaders. Deze kaders hebben in meer of mindere mate een uitwerking in de openbare ruimte. De veranderingen die hieruit volgen moeten passen bij de kaders zoals deze vastliggen in deze IVOR. Een aantal van deze ontwikkelingen kunnen ons nu of in de nabije toekomst helpen met uitvoering geven aan de ambities van de IVOR. En IVOR kan bij actualisatie van dit beleid richting geven.

Strategische Visie Venlo 2030 (2010) - Afwegingskader voor toekomstige besluiten en om nieuwe ontwikkelingen binnen breder perspectief te kunnen plaatsen. Venlo in de toekomst, een stad met ambities: Stad van actieve mensen; Innovatieve en excellente stad; Venlo Internationaal; Centrum van de Euregio: hoofdstad en vitaal hart; Veelzijdige stad in het groen. Kern van 'Veelzijdige stad in het groen' is het bieden van een prettige fysieke en sociale leefomgeving voor iedere inwoner.

Ruimtelijke structuurvisie Venlo (2014) - Het ruimtelijk beleid voor de hele gemeente Venlo; hoe wij onze omgeving de komende jaren inrichten, bebouwen en gebruiken; welke richtlijnen en grenzen er zijn en op welke criteria nieuwe initiatieven worden beoordeeld.

Visie Stedelijk centrum 2022 (2012) - De visie heeft tot doel om ruimtelijke ontwikkelingen in de komende 10 jaar in goede banen te leiden. Het gaat dan met name om de samenhang tussen projecten en de bestaande stad, maar ook tussen projecten onderling.

Trendportal (2021) - Mobiliteitsvisie. Reeds beschreven in hoofdstuk 2.

Parkeervisie (verwacht in 2021) - Met thema's als straat parkeren, betaalde parkeercapaciteit en parkeren in de stadsdeelcentra.

Venlo.Fit Sportvisie 2030 (2019) - De ambities van de sportvisie (bewegen/sporten in de openbare ruimte) sluiten naadloos aan bij de ambities zoals deze zijn geformuleerd in deze IVOR.

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Veilig op Weg – Een andere kijk op verkeersveiligheid

Een fijne leefomgeving; dat wil toch iedereen? Verkeersveiligheid is hier een belangrijk onderdeel van. Bij vragen over verkeersveiligheid vormt de Veilig op Weg aanpak de verbinding tussen inwoners en gemeente. Veilig op Weg gaat met buurtbewoners aan de slag om het gedrag van de verkeersdeelnemers op een positieve manier te beïnvloeden. Door deze samenwerking kunnen we iets veranderen in de buurt, rond een school of op ander plaatsen waar verkeersveiligheid verbeterd kan worden.

Hoe pakken wij dat aan? Eerst brengen we samen de situatie in beeld en kijken we naar een passende oplossing. Hierin nemen we zowel gedragsinzichten als verkeerskundige kennis mee. Ook kijken we of leefbaarheid en gezondheid hier een rol bij kunnen spelen. Soms zijn fysieke aanpassingen mogelijk. Veilig op Weg brengt daarmee dus twee hoofddambities uit de IVOR samen: Een veilige leefomgeving bereiken we samen!

Agenda Groen & Water (2020) De groenblauwe ambities voor Venlo en een uitnodigend kader voor initiatieven. Visie: groen en water is multifunctioneel. Thema's: Stad van de toekomst; Kracht van Groen & Gezond in de wijk; ReCreatief Venlo; Natuurlijk Venlo!; Het Venlose landschap vertelt... Relevante doelen voor IVOR: klimaatbestendigheid; ruimte voor groen en water in stedelijk gebied; versterken beleving van en aan de Maas; aantrekkelijke verbindingen tussen woon- en buitengebied; aantrekkelijk recreatief groen en water in stedelijk gebied; verhogen biodiversiteit (ecologisch groen- en waterbeheer) en identiteit van het Venlose landschap koesteren (o.a. landschapsvisie, verwacht in 2021).

Gemeentelijk Rioleringsplan GRP (2014, Actualisatie 2017 en verwachte actualisatie 2021) - Het doelmatig inzamelen en afvoeren van regen- en afvalwater uit het stedelijk gebied. Inrichtingsprincipe: regenwater vasthouden, bergen en vertraagd afvoeren. Ruimte voor water en oog voor regenwaterstructuren, zowel boven- als ondergronds. Voorkomen contact met afvalwater (continuïteit in inzameling en transport afvalwater, beperken (gemengd) afvalwater op straat bij hevige regenval). Bij voldoende en kwalitatief goed water, natuurlijk water: beperken vuiluitwerp (riooloverstorten) naar oppervlaktewater. Voor waterkwaliteit, voorkomen van droogte en wateroverlast.

Omgevingswet (verwacht 2022) - De overheid wil hiermee de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De omgevingswet introduceert het werken met omgevingstafels waarbij overheid en initiatiefnemers in een vroeg stadium in gesprek gaan over een initiatief. IVOR biedt een kader dat we hierin meenemen.

Erfgoud (2017) - Venlo maakt van erfgoed erfgoud! Verhogen van de ruimtelijke kwaliteit van de woon- en leefomgeving door behoud en benutting van bovengronds en ondergronds (archeologisch) erfgoed. Enkele opgaven hebben sterke invloed op de kwaliteit van de openbare ruimte: Middeleeuws Venlo in de etalage; Vooruit met de Vesting! (o.a. contouren oude vestingstad beleefbaar maken met 'groene' zone om de historische binnenstad); Verbinden plaats en context (o.a. verwijzingen naar het rijke verleden op vrij toegankelijke plekken), zoals herstel van cultuurhistorische objecten (wasplaats in Tegelen), gebruik van bepaalde materialen (gebakken klinkers in Kloosterdorp Steyl of historische straatlantaarns in de oude kernen), kunstwerken die naar het verleden verwijzen ('gebint' langs de Greenport Bikeway).

Woonvisie (2021) - De opgaven en doelen voor het wonen in de gemeente Venlo, met gerichte aandacht voor de versterking van het centrum van Venlo en de ontwikkelingen in de verschillende stadsdelen en de dorpen Arcen, Belfeld, Lomm en Velden.

Venlo Als podium (2019) - Evenementenbeleid om een goede afweging te kunnen maken tussen levendigheid en leefbaarheid. Evenementen zijn goed voor Venlo maar betekenen ook wat voor Venlo: evenementen vinden vaak plaats in de openbare ruimte waarbij ondernemers en inwoners zich soms moeten aanpassen. Om met elkaar uit te spreken waarom wij evenementen belangrijk vinden, maar ook om afspraken te maken rondom de uitvoering van evenementen.

Welstandsnota (2013) - Het kader waarmee de gemeente kan sturen op de verschijningsvorm van de gebouwde omgeving. Welstandseisen met onderscheid in welstandsniveaus. Naast criteria per gebied ook beeldkwaliteitsplannen, reclamebeleid en monumenten.

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Integraal beheer en onderhoud -IBOR

Het integraal beheer en onderhoud van de openbare ruimte vormt een belangrijke uitwerking voor de IVOR. Het integraal beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) 2021-2026 omschrijft het Venlose basisbeheerniveau en onderbouwt de daarvoor benodigde budgetten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingen.

Dit beheerplan geeft inzicht in de kosten van de instandhouding van het beheer van de openbare ruimte van gemeente Venlo over de langere termijn. De huidige openbare ruimte is vaak tientallen jaren terug op een bepaalde manier ingericht die destijds aansloot bij de opgaven en wensen. In dit beheerplan geven we ook weer hoe we onze onderhoudsinspanningen aan kunnen laten sluiten op de gewenste ontwikkelingen in die openbare ruimte, zodat onze investeringen toekomstbestendig (duurzaam) zijn.

Bewonersinitiatieven

De samenleving verandert en we zien dat inwoners steeds meer betrokken willen zijn bij de inrichting en het beheer van hun directe woonomgeving. Zoals we bij ambitie 4.3 bewustwording/ samen anders doen al wordt aangegeven kunnen inwoners ook zelf aan de slag met de openbare ruimte. De in de Samenlevingsagenda 2020 vastgelegde plannen en ideeën zijn daar al een voorbeeld van. Ook voor bewonersinitiatieven vormt IVOR een inspirerend ideeënboek en kwalitatief kader.

Bij de gemeente kennen we ook de subsidie vanuit het SAM-fonds. Met die subsidie worden inwoners ondersteund en gestimuleerd om iets voor hun wijk te doen. SAM staat daarbij voor Stad van Actieve Mensen. Vaak vragen inwoners om fysieke aanpassingen van de openbare ruimte, zoals de aanleg van speel- of groenvoorzieningen. Bij het toetsen van de aanvraag is het goed om te kijken in hoeverre deze vragen ook een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van de ambities van de IVOR.

Wat zeker al een bijdrage levert aan de ambities van IVOR is het aanleggen van een geveltuin of boomtuin. Al met het opwaarderen van een paar vierkante meter openbare ruimte kan de straat er in leefbaarheid op vooruit gaan. Dit groen- of buurtbeheer kan zelfs nog verder gaan. Inwoners die graag een stuk openbaar groen willen onderhouden, zwerfvuil willen opruimen of gladheid willen bestrijden worden daarbij door de gemeente ondersteund. Dit kan bijvoorbeeld door een bijdrage in de aanleg van het groen of door het ter beschikking stellen van materialen en gereedschap.

Voor bedrijven en instellingen kent de gemeente een regeling voor adoptie van de middencirkel van een rotonde. In ruil voor enige reclame zorgen aannemers voor een aantrekkelijke en groene inrichting van een rotonde. Ook als bedrijven meer willen doen in de openbare ruimte zijn er mogelijkheden. Steeds meer bedrijven willen iets doen aan klimaatadaptatie. Bijvoorbeeld door het planten van bomen of vergroenen van de leefomgeving. Ook daarin leveren bedrijven een bijdrage aan het behalen van de ambities in de openbare ruimte.

Investeren in de openbare ruimte

Het leveren van kwaliteit kost geld, het niet leveren van kwaliteit kost kapitalen.

De uitwerking en concrete toepassing van deze visie vindt plaats in projecten. In het programma van eisen is IVOR een belangrijke voorwaarde voor het ontwerp of bij reconstructie.

Het uitgangspunt bij herinrichting van de openbare ruimte is de inzet van bestaande beheer-, onderhoud-, en vervangingsbudgetten. Bij vaststelling van nieuwe beheerplannen wordt de bestaande financiering in het licht van de IVOR heroverwogen. Bij groot onderhoud en projecten is vaak, ondanks een kosteneffectieve omvorming, aanvullende investering in de openbare ruimte noodzakelijk om de ambities van IVOR te kunnen waarmaken.

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Ook moeten we het lef en de kracht hebben op bepaalde plekken in de openbare ruimte meer te willen investeren dan in andere. Maatwerk leveren. Juist omdat het opwaarderen van bepaalde locaties een boost kan geven aan het bereiken van de ambities van de IVOR, zijn hiervoor investeringen nodig. In regulier beheer en onderhoudsgeld zitten die mogelijkheden vaak niet en bij ruimtelijke ontwikkelingen staat het economisch rendement op de korte termijn voorop in plaats van de doelen die we als gemeente nastreven op de langere termijn. De kosten gaan vaak voor de baten en hierdoor komen ontwikkelingen slecht van de grond.

De vraag om een omvorm- of herstructureringsbudget is vaak tijdens de reis van de IVOR naar voren gekomen. Toch is aan deze IVOR geen concrete investering gekoppeld. Het is vooral belangrijk om een bestedingspakket voor omvorming en herstructurering beschikbaar te stellen als er een concreet plan voor de openbare ruimte op tafel ligt waarbij de ambities van IVOR kunnen worden uitgewerkt. Bijvoorbeeld een ontwerp van de nieuwe openbare ruimte van de woonwijk Hagerhof-Oost. Hier gaat in een aardgasvrije wijk de ondergrondse infra compleet op de schop. Dit biedt kansen om de wijk ook breder in de openbare ruimte aan te pakken. De bijdrage voor het aanpassen van de ondergrondse infra is, zelfs in combinatie met diverse bijdragen vanuit beheer en onderhoud, echter niet toereikend om van deze wijk een wijk te maken die toekomstbestendig is en past bij de ambities van de IVOR. Voor het totale projectplan dienen dan ook investeringen beschikbaar te komen via het begrotingsproces om zodanig deze ambities in dit project waar te maken.

Investeren in kwaliteit is ook investeren in ontwerp. Bij majeure projecten worden vaak ontwerp bureaus ingeschakeld voor borging van de ruimtelijke kwaliteit. Bij kleinschaligere projecten willen we ook meer gaan sturen op een goed ontwerp aan de voorkant. Want een goed ontwerp is het halve werk en maakt de inrichting uiteindelijk ook beter te beheren. Het maken van een nieuw ontwerp voor de openbare ruimte blijft daarbij altijd maatwerk en een uitdaging. De vele ambities die we in deze IVOR opschrijven zijn niet altijd

allemaal haalbaar. Ruimte is begrensd en het blijft een kwestie van keuzes maken. Belangrijk is dan dat al aan de ontwerptafel alle betrokken disciplines de kans krijgen om op basis van de prioriteiten die zijn gesteld in deze IVOR de juiste afweging te kunnen maken.

Borging IVOR

Het vaststellen van de IVOR is een startpunt, het brengt een beweging op gang in de openbare ruimte. Om van de IVOR een succes te maken is borging noodzakelijk. Wij vinden het ook van groot belang dat de IVOR een vanzelfsprekendheid is in alle verandertrajecten en ontwikkelingen in de openbare ruimte. De beste wijze om deze IVOR te borgen is:

- Voldoende kennis bij mensen en kennis overdragen;
- Draagvlak creëren;
- Vertrouwen creëren.

Ook bij de uitvoering van de IVOR moeten zo veel mogelijk mensen betrokken worden en zich betrokken voelen. Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau. Om dit gevoel kracht bij te zetten inspireren we elkaar met goede voorbeelden. Goede voorbeelden en eerste gerealiseerde stappen in het kader van IVOR gaan we uitdragen zodat dit ook anderen inspireert om met de ambities aan de slag te gaan. Toch geeft de IVOR niet op alle vragen een antwoord. Tijdens de reis die we hebben gemaakt om de IVOR tot stand te brengen zijn verschillende onderwerpen gepasseerd die nog een verdere uitwerking behoeven.

■ HOE GAAN WE HET AANPAKKEN? ■

Wanneer vinden we dat de IVOR een succes is?

We vinden het belangrijk dat iedereen die actief is in de openbare ruimte effectiever samenwerkt en daarbij samen de ambities nastreeft. De IVOR is dan ook geen boekwerk dat in de kast moet komen te staan, maar een plan dat actief en in een continu proces moet worden uitgedragen. Dit begint net na de vaststelling, maar blijft ook doorgaan in de periode daarna. Ook een paar jaar later is het belangrijk om te evalueren wat er al concreet is bereikt. De IVOR is een visie voor langere termijn, voor 10 jaar. Om te blijven bewaken of IVOR succesvol is (cirkel plan-do-act-evaluatie) doen we na 5 jaar een evaluatie en volgt indien nodig een bijstelling.

Het hogere doel van de IVOR is uiteraard dat we met het invulling geven aan de ambities in de openbare ruimte blijven voldoen aan de behoefte van de gebruiker. De gemeente kent bepaalde meetmethoden om deze effecten in waarden uit te drukken en te monitoren.

Effecten

Indicatoren maken de toekomstbeelden, ambities en prestaties meetbaar. Ze voegen meer feitelijke kennis en gevoelsmatige informatie bijeen zodat een afweging kan plaatsvinden op waarden en prioriteiten. Hierbij onderscheiden we een technische indicator en de belevingsindicator.

De technische indicator is vooral van toepassing voor het meten van de technische kwaliteit van elementen in de openbare ruimte. Deze heeft meer waarde voor de IBOR dan voor de IVOR.

De belangrijkste indicator is de belevingswaarde van de openbare ruimte. Door middel van enquêtes en stadspeilingen is het daarom wenselijk dit jaarlijks te blijven ophalen. Het doel daarbij is dat de score voor de leefbaarheid van de openbare ruimte in 2031 minimaal een score van 7 behaalt. Deze score is een ijkpunt en mag uiteraard altijd meer zijn. Behalve dat deze informatie waardevol is voor de voortgang van de IVOR kan deze nog veel meer doelen dienen en de gemeente helpen om de juiste prioriteiten te stellen bij een aanpak in de openbare ruimte in de breedste zin.

Daarnaast zijn er gewenste effecten van de IVOR, zoals benoemd bij de (hoofd)ambities, die we wel nastreven in onze openbare ruimte maar die moeilijker te meten zijn en vooral moeilijker te herleiden zijn naar de openbare ruimte. Zoals dat onze inwoners een gezondere levensstijl hebben en meer deelnemen aan het openbare leven. Dit zijn maatschappelijke baten die zich uiteindelijk vertalen in een hogere kwaliteit van leven van onze inwoners.

■ AANDACHTSPUNTEN COMMUNICATIE EN PROCES ■

In de openbare ruimte zijn er vele partijen die participeren en samenwerken. Het is belangrijk om deze partijen te informeren, inspireren, faciliteren en stimuleren. Op deze wijze wordt een toekomstbestendige openbare ruimte van én voor ons allemaal geborgd.

Communicatie en participatie van inwoners en bedrijven

Het nastreven van de ambities van deze IVOR kan de gemeente niet alleen. Om dit te bereiken hechten we veel waarde aan de inbreng van onze inwoners en bedrijven. Van het proces en de inhoud van de samenlevingsagenda heeft de gemeente geleerd dat inwoners duidelijk weten waar we meer aandacht moeten besteden als het gaat om de openbare ruimte.

Bij elk project of ontwikkeling in de openbare ruimte is het belangrijk om eerst goed te bekijken wie belanghebbenden zijn en wat hun rol is (bijv. door een stakeholdersanalyse). Zo betrekken we inwoners o.a. via werk- en belangengroepen en bedrijven via ondernemersverenigingen. Dit in het kader van eigen initiatieven, maar ook door participatie in de ontwikkeling en uitvoering van projecten. Zo kunnen we draagvlak uit de buurt/samenleving vergroten en het eigenaarschap versterken. Daarbij stellen we inwoners kennis beschikbaar over hun omgeving met digitale tools, zoals de klimaatstresstest.

We dienen zichtbaar te zijn in de wijk en kleine en lokale initiatieven te faciliteren door - om te beginnen - te luisteren en mee te denken. We hebben mensen nodig die groepen kunnen stimuleren om activiteiten in de buitenruimte te ontplooiën en mensen die goede voorbeelden willen uitdragen in hun wijk. We zoeken partners in scholen, zorginstellingen, corporaties, verenigingen, andere overheden en innovatieve ondernemers die de ambities ondersteunen, mee realiseren en mee uit dragen: ambassadeurs.

Dit vergt een nieuwe manier van betrokkenheid en met elkaar samenwerken. Het vraagt dus ook communicatieve vaardigheden om deze veranderende rol te kunnen vervullen. Competenties om het juiste gesprek met onze inwoners aan te gaan en om verwachtingen en veranderingen te kunnen handelen. En een beetje lef om nieuwe uitdagingen aan te gaan en out of the box te denken. Een van de belangrijkste punten voor goede participatie en communicatie is goed verwachtingenmanagement. Weten welke speelruimte er is en wat het doel is van de communicatie: bijv. participeren of alleen informeren. Dat vraagt om een heldere communicatie-strategie naar burgers en bedrijven.

Implementatie organisatie

Het voortraject heeft reeds bijgedragen aan een grotere betrokkenheid en draagvlak voor IVOR onder een grote groep enthousiaste collega's. Integrale samenwerking is daarbij extra belicht. Het is belangrijk om nu door te pakken en de IVOR verder in te bedden in onze organisatie en onze samenwerking. Enkele betrokkenen zullen gaan functioneren als ambassadeurs van IVOR en het gedachtengoed verder uit dragen.

Het is zaak dat de IVOR-ambities vroegtijdig in planprocessen onder de aandacht worden gebracht door procesmanagers, projectleiders en procesbegeleiders. Dat begint dus al bij de weging van ruimtelijke initiatieven die effect hebben op de openbare ruimte, zoals een inbreidingsplan met woningen. Maar ook andere betrokkenen in het proces van ontwerp tot uitvoering en beheer gaan de ambities van IVOR uitdragen.

Een onderwerp dat bij elk thema naar voren komt is de samenwerking tussen verschillende afdelingen binnen de gemeente. Wanneer dit goed verloopt kunnen veel processen gestroomlijnd worden. Hiermee worden misverstanden tussen verschillende afdelingen verminderd. Een goede samenwerking leidt sneller tot een goed resultaat.

Laten we IVOR samen tot een succes maken!

■ BIJLAGEN ■

Bijlage 1 - Wrap-up Inspiratiebijeenkomst

Integrale Visie Openbare Ruimte gemeente Venlo

Inspiratiebijeenkomst Wrap-up

"Laten we samen bouwen aan een duurzame toekomst en een prachtige gemeente!"

"De openbare ruimte is van en voor iedereen. Waar we vele doelen en ambities van de gemeente realiseren. Daarom is het belangrijk dat we samen de koers bepalen."

"Een toekomstbestendige openbare ruimte is circulair, duurzaam en klimaatbestendig."

"De openbare ruimte is een plek waar je niet alleen van A naar B beweegt, maar ook juist de ontspanning, ontmoeting en recreatie opzoekt."

"De uitdaging is om de collega's bij elkaar te krijgen. Om een plan al in een vroegtijdige fase vanuit alle invalshoeken te bekijken."

"IVOR: het geeft sturing in de ontwikkeling, inrichting en het gebruik en het schetst kaders op het schaalniveau van onze gemeente."

Collega's inspireren elkaar

Hoe voorkom je conflict en zorg je voor een prettige samenwerking?

- Voorkom conflict door tijdig te communiceren
- Zorg voor een efficiënte vergadering
- Betrek inwoners bij het maken van keuzes
- Sta open voor de visie en kennis van een ander zodat er 'gedragen' plannen en ideeën op tafel komen te liggen

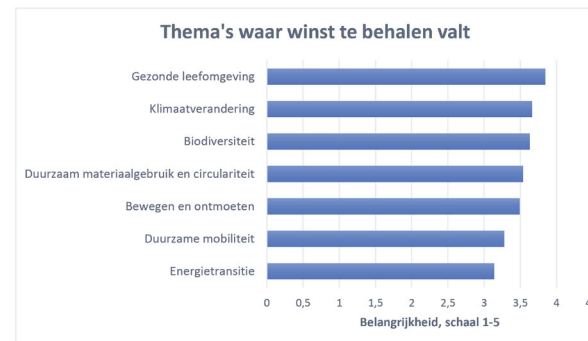

Onze IVOR reis begint. Wat stop jij in de koffer?

- De woordenwolk laat zien hoe belangrijk de integraliteit is.

Daarnaast moet er duidelijk aandacht zijn voor maatschappelijke thema's.

Er is duidelijk te zien dat er voor elke thema nog winst te behalen valt. De waardering ligt dicht bij elkaar. Gezonde leefomgeving, klimaatverandering en biodiversiteit scoren het hoogst.

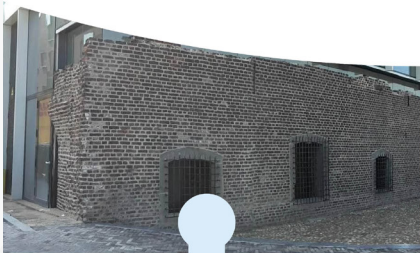
BIJLAGEN

Bijlage 2 - Wrap-up Start-up bijeenkomst

Integrale Visie Openbare Ruimte Gemeente Venlo

Start-up bijeenkomst Wrap-up (1/2)

"Keuzes bovengronds hebben invloed ondergronds. Ondergronds zullen we het ook goed moeten regelen om het bovengronds mogelijk te maken".

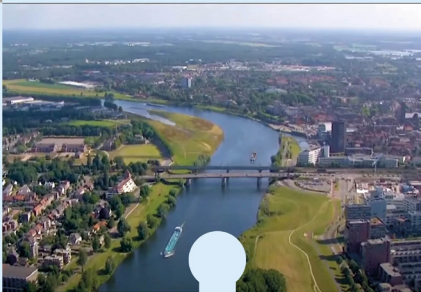
"Openbare ruimte wordt steeds schaarser vanwege de vele opgaven; zoeken naar integrale combinaties is daarom erg belangrijk".

"Erfgoed is verbonden met beleving, identiteit, impact op de openbare ruimte van monumenten en heeft vele relaties met andere vakgebieden".

"Integraal is hoofdfuncties combineren met nevenfuncties in relatie tot aantrekkelijkheid en veiligheid".

"Bewegingslijnen zijn belevingslijnen. Belangrijk om de aantrekkelijkheid van verkeersverbindingen kwalitatief goed in te richten en te onderhouden".

"Beleving van de openbare ruimte wordt niet alleen bepaald door wat je ziet ook geluid en luchtkwaliteit bepalen de beleving".

Start-up bijeenkomst

Wrap-up (2/2)

Tijdens deze sessie zijn leerzame speeches gehouden over veranderende mobiliteit, recreatieve aantrekkelijkheid en identiteit versterkt door erfgoed. Er was ruimte voor interactie over diverse thema's. De kernboodschap die veel terugkwam is de zoektocht naar de hoofdfuncties en hoe die gecombineerd kunnen worden met nevenfuncties. Hierbij is de IVOR een mooi instrument om meerdere doeleinden te kunnen realiseren. Zo scoorde het bieden van een fijn klimaat, verblijven & ontmoeten, transport van A naar B en recreëren & beleving hoog. De thema's en bijbehorende kansen en knelpunten zijn op deze pagina samengevat.

De woordenwolk laat zien dat er nog veel wordt beredeneerd vanuit het autogebruik en dat de basis niet altijd in orde is. Dit leidt tot problemen op de langere termijn.

De woordenwolk laat het belang zien van een integrale aanpak. Zo kunnen meerdere kansen worden gecombineerd. Maar ook dat bewoners worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte.

The diagram illustrates the four pillars of the Sustainable Mobility Strategy, each represented by a colored puzzle piece that contributes to the overall goal of 'meer handhaving en minder conflicten met anderen' (more enforcement and fewer conflicts with others).

- GEZONDHEID (Health):** Represented by a blue puzzle piece. It includes the sub-points 'Sport en bewegen', 'Gezonde leefomgeving', and 'Ontmoeten'. The associated image shows people walking and gardening in a park.
- LEEFBAARHEID (Livability):** Represented by a yellow puzzle piece. It includes the sub-points 'Aantrekkelijkheid', 'Samenleving', 'Toerisme en recreatie', and 'Identiteit'. The associated image shows people walking and cycling on a path.
- MOBILITEIT (Mobility):** Represented by a purple puzzle piece. It includes the sub-points 'Verplaatsen', 'Verkeersveiligheid', and 'Duurzaamheid'. The associated image shows a tram on a street.
- DUURZAAMHEID (Sustainability):** Represented by an orange puzzle piece. It includes the sub-points 'Circulariteit', 'Energietransitie', 'Klimaat', and 'Biodiversiteit'. The associated image shows a modern building complex.

A red line connects the four puzzle pieces, symbolizing their interdependence. The goal 'meer handhaving en minder conflicten met anderen' is written at the bottom left, and the 'Integral' logo is at the bottom right.

BIJLAGEN

Bijlage 3 - Wrap-up Themabijeenkomsten

Integrale Visie Openbare Ruimte Gemeente Venlo

Thema bijeenkomsten Wrap-up

"Duurzaamheid als basisvoorwaarde bij inrichting van de openbare ruimte en niet de saus die er later over heen gaat".

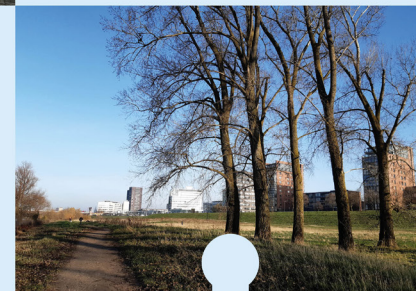

"Iedere inwoner in zijn eigen leefomgeving wordt uitgedaagd op een veilige en laagdrempelige manier te bewegen".

"Maak een duidelijk keuzekader aangezien je heel veel ambities en functionaliteiten dient te combineren. Niet alles kan op dezelfde plek".

"Soms moet je de opgave kleiner maken om het gesprek aan te gaan met inwoners (behapbaarheid) en vervolgens 'in huis' kijken of een verbreding mogelijk is".

"De woningbouwopgave (inbreiding) heeft effect op de beschikbare buitenruimte. Dit vraagt om een ruimteclaim vóór openbare ruimte".

"Infrastructuur als lijnvormige (historische) landschapselementen beschouwen. Geven oriëntatie in de tijd en dragen bij aan identiteit".

BIJLAGEN

Van thema naar hoofdambitie

Gedurende de afgelopen twee brainstormsessies zijn ambities en speerpunten geformuleerd op basis van de vier thema's gezondheid, leefbaarheid, duurzaamheid en mobiliteit. Alle input die we hiermee verzameld hebben is doorvertaald naar vijf hoofdambities met sub-ambities voor de gemeente Venlo specifiek. Aan deze ambities zullen gedurende de kernbijeenkomsten speerpunten en gebieden gekoppeld worden.

Gezondheid

- Omgeving nodigt uit om naar buiten te gaan
- Fietzers en voetgangers als uitgangspunt
- Bewegen van kinderen stimuleren
- Belevingswaarde openbare ruimte vergroten
- Aandacht voor vergrijzing en mensen met beperking
- Betere luchtkwaliteit (door groen)

Leefbaarheid

- Gedeelde verantwoordelijkheid
- Logische routes zijn herkenbaar
- Mensen zijn trots op hun omgeving.
- Sterke werkomgeving
- Aangenaam en groen leefklimaat
- Meer groen en water in bebouwd gebied
- Toegankelijkheid en veiligheid voor iedereen
- Fietzers en voetgangers als uitgangspunt

Duurzaamheid

- (Klimaat)adaptieve openbare ruimte
- Aangenaam en groen leefklimaat
- Circulair materiaalgebruik - afval is grondstof
- Collectieve bewustwording
- Verhogen biodiversiteit
- Uitdagen tot duurzame mobiliteit
- CO2 vrije gemeente Venlo
- Klimaat schade beperken

Mobiliteit

- "De mens centraal" (bij inrichting)
- Voor elke mobiliteitsvorm een passende inrichting
- Prettige woon en leefomgeving
- Logische routes zijn herkenbaar
- Mobiliteit toegankelijk
- Bijdrage aan verkeersveiligheid (o.a. het nieuwe 30)
- Uitdagen tot duurzame mobiliteit
- Hogere belang vs individueel belang

Een prettige gezonde leefomgeving voor iedereen

Gewenst effect:

- openbare ruimte nodigt uit tot een gezonde leefstijl.
- openbare ruimte nodigt uit deel te nemen aan het openbare leven

We verplaatsen ons volgens het STOP* principe

*Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Personenwagens

Gewenst effect:

- onze infrastructuur leidt tot deelname aan het STOP-principe.

Groen doet leven

Gewenst effect:

- klimaatadaptieve en biodiverse inrichting dragen bij aan ons leefklimaat
- genieten langs de trage blauwgroene as (Maas corridor)
- bescherming langs de snelle assen ('groene jas om de snelle as')

Toekomstbestendig als basis

Gewenst effect:

- er ontstaat een openbare ruimte voor nu én de toekomst

We doen het samen: een openbare ruimte voor iedereen

Gewenst effect:

- er ontstaat bewustwording, gedeelde verantwoordelijkheid en eigenaarschap bij inwoners.

